JAN 9 1951

VIENYBĖ

Lithuanian National Weekly

LXVI M. 1 N. BROOKLYN. N. Y. PENKTADIENIS, 1951 M. SAUSIO (JAN.) 5 D. KAINA 10 C.

New York Public Library 470 Fifth Ave.

Šiokie tokie

Naujas kongresas
Degantis klausimas
Ak, tie astronomai
Įvykis Baltimorėje

JUOZAS TYSLIAVA

Naujam kongresui, susirinkusiam praeitą trečiadienį, ant pečių nukrito nemenkas istorijos gabalas.

Aštuoniasdešimt antrasis kongresas šiandien stovi prieš tas pačias problemas, kaip ir anas prieš 10 metų, kai didelė pasaulio dalis jau skendo karo liepsnose.

Tiesa, karo gaisras tuo tarpu yra apėmęs tik mažą Azijos dalį.

Bet tai dar tik pradžia.

Stalinas, kaip ir Hitleris, savo imerialistinį apetitą tuo tarpu mėgina tenkinti mažais kąsniais.

Nuo Amerikos pareis, į ką tas Kremliaus diktatoriaus apetitas išaugs.

***

O tuo tarpu, kai mes čia, Amerikoje, kartojame tą patį, seniai nudėvėtą, "laimingų naujų metų" linkėjimą, tai ten, tolimoje Korėjoje, mūsų vyrai kovoja ir miršta.

Kovodami ir nuolatos traukdamiesi atgal, amerikiečiai mėgina išspręsti pagrindinį ir visiems mums rūpimą klausimą:

Ar Amerika, kuri kovoja Jungtinių Tautų vardu, bus priversta apleisti Korėją ir, eventualiai, visą Aziją komunistams?

Taip, tai degantis klausimas, kurį mūsų vyrai, kovodami su kelialopai gausesniu priešu, dabar mėgina išspręsti.

***

Ak, tie astronomai, kurių akys ir, žinoma, teleskopai nuolatos pakelti į dangų!

Štai vienas jų rašo, kad tik žvaigždynų, tokių, kaip mums visiems žinomi Paukščių Keliai, esą daugiau, negu gyventojų žemėje.

O ką bekalbėti apie pavienias žvaigždes, kurios esančios taip toli, kad jų šviesos spinduliai keliauja į mūsų planetą milijonus metų?...

Erdvė tokia plati ir žvaigždžių tiek daug, kad nei išmatuoti, nei apskaičiuoti.

Bet kuriam arabiškam skaičiui galite prisirašyti nulių, kiek tik norite, — šiuo atveju vistiek jų neužteks.

***

Šiomis dienomis Amerikos spauda paminėjo mažą, bet gana būdingą įvyki Baltimorėje.

Gatve eina du vyrai, į kuriuos vos neatsimuša berniukas, važiavęs dviračiu.

—Atsargiau, vyruk, čia Baltimorės meras, pastebi vienas jų.

—Jeigu jis meras, tai aš — gubernatorius, atsiliepė berniukas.

—Ne, sūnau, aš esu gubernatorius, švelniai atsako antrasis.

Tada meras Thomas D' Alesandro ir naujai išrinktasis Marylando gubernatorius McKeldin "oficialiai pristato" nuostabiusiam dviratininkui.

***

Tai primena kitą įvyki Baltimorėje.

Praeitą vasarą ten įvyko SLA seimas ir, kaip paprastai, "seiminė vakarienė", kurios metu, tarp kitų kalbėtojų, SLA prezidentas Laukaitis pakvietė ir dabartinį Marylando gubernatorių.

McKeldin kalbėjo apie valandą laiko, bet jis pasakojo tik anekdotus, kurie lietuviams, SLA seimo delegatams, deja, buvo svetimi ir todėl nejuokingi.

Bet, kai vienas delegatų, po vakarienės, lyg priekaištaudamas programos vedėjui, paklausė, "kas tas do kalbėtojas," teisėjas Laukaitis atsakė:

"Tai būsimas Marylando gubernatorius."

JUNGTINĖS EUROPOS JĖGOS PRIEŠ SOVIETUS

PRANCŪZIJA

Daugiau kaip 2 bilijonai dolerių karo reikalams

Prancūzai pradeda pamažu susiprasti, kokiuose pavojuose yra jų laisvė. Min. pirmininka Pleven, pristatydamas parlamentui karo biudžetą, grąsė atsistatydinti, jeigu išlaidos gynybos reikalams būtų sumažintos. Šių metų biudžetas buvo parlamento patvirtintas ir yra pats didžiausias: 740 bilijonų frankų arba 2,114 bilijonų dolerių. Apie 1 milijoną dolerių bus išleista Atlanto gynybos armijai organizuoti. Šiai tarptautinei Vakarų armijai vadovaus Amerikos generolas Eisenhower.

Prancūzija remia Atlanto armiją su 20 savų divizijų. Jos ką tik dabar pradeda organizuoti, įtikinus amerikiečiams prancūzus ,kad vokiečių dalyvavimas Atlanto armijoj yra išsigelbėjimas visom Vakarų valstybėms. Dėl šių nuomonių skirtumo praleista daug brangaus laiko, nes anot paties ministerio pirmininko Pleven, "Prancūzija negali nesiginkluoti gręsiančio pavojaus akivaizdoj".

SUNKUMAI INDO-KINIJOJ

Komunistų varoma savo vardu ir įvairių pacifistų propaganda prieš karą, prieš "amerikiečių imperializmą" pradeda prarasti savo žavingumą, pamačius komunistų karinius veiksmus Tolimuose Rytuose, neišskiriant ir pačių prancūzų valdomos Indo-Kinijos.

Indo-Kinijos sukilėliams, susipainiojusiems tarp komunistų ir nacionalistų, negali šiuo metu kaip reikiant padėti Kinijos komunistai, kurie dabar yra užimti Korėjos užkariavimu ir kurie yra pažadėję ateiti į pagalbą Indo-Kinijos komunistams. Bet ir vienos Vietminh jėgos jau yra užėmusios didokus atskirus plotus, ir pagal paskutinius pranešimus, smarkiai kaujasi su prancūzais, norėdamos prasimušti prie Kinų jūros Moncay ir Tienyen srityse.

ANGLIJA

MAŽIAU SVIESTO DAUGIAU PATRANKŲ

Finansų ministeris Gaitckell naujų metų proga pasakė tautai kalbą, primenančią savo laikų Goeringo paskytus žodžius: "patrankos vietoj sviesto". Ginklavimo išlaidos bus žymiai padidintos. Patrankų, lėktuvų ir kitų karo reikmenų fabrikams duoti dideli užsakymai. Sviesto importas, o taip pat kitų kasdieninio vartojimo prekių būsiąs sumažintas, besistengiant išlaikyti (dabar daugiau išvežama, negu įvežama) prekybos balansą.

Kaip anksčiau buvo pranešta, Anglija dabar versis be tolimesnės amerikiečių pagalbos (pagal Marshallo planą). Tačiau anglai mano, kad jie gaus naujų karinių užsakymų ir naujų pajamų iš Amerikos, vykdant Vakarų Europos ginklavimo planą Atlanto pakto rėmuose.

PASKUBINTA NAUJOKŲ REGISTRACIJA

Pagal Reuterio pranešimą, apie 140,000 19 metų amžiaus naujokų privalo registruotis karo tarnybai. Tai reiškia mėnesį anksčiau, negu buvo numatyta. Darbo ir tautinės tarnybos ministerija paskelbė, kad esant didžiam vyrų trūkumui karuomenei, naujokų registracija bus vykdoma ne kovo 3 ir birželio 2 d., bet jau vasario 3 ir gegužės 5 dieną.

JUGOSLAVIJA

KOMUNISTINĖ ŠALIS, PASIRUOŠIASI KARUI SU SSSR.

Amerikos užsienių reikalų sekretorius Acheson, grįžęs iš pasitarimų su Atlanto pakto valstybėmis Briusely, pareiškė, kad Jugoslavija yra pasiruošusi ir pasiryžusi karui prieš Soivetų Sąjungą, nors ji prie Atlanto sąjungos ir nepriklauso. Paskubinta ir papildyta Amerikos finansinė parama Jugoslavijai leidžia manyti, kad Vakarai neabejoja, kad ši komunistinė valstybė, turinti 600,000 karių po ginklu, gali būti geras sąjunginkas, Sovietų Rusijos armijai pajudėjus į vakarų pusę.

New York Times korespondentas, C. Zulzberger, prisiųsdamas maršalo Tito, kalbos, pasakytos gruodžio 28 d. turinį, daro spėliojimus, kad Jugoslavija gali būti pirmoji Sovietų Rusijos užpuolimo auka Europoj, galbūt, net šiais metais.

Užpuolimas planuojamas rusų pakalikų — rumunų, vengrų ir bulgarų — jėgomis. Šios trys valstybės turi dabar po ginklu 600,000 vyrų. To negana, Rumunijoj, Bulgarijoj ir Vengrijoj vykdoma toliau mobilizacija, neatsižvelgiant kad pagal taikos sutartį šie kraštai negali turėti daugiau kariuomenės kaip 275,000 vyrų.

SOVIETAI STATO MILŽINIŠKĄ LAIVYNĄ

Anglų karinis metraštis Brassey's Annual ir švedų dienraštis Dagens Nyheter paskelbė surinktas žinias apie Sovietų Rusijos karo laivyno statybos programą. Duomenys rodo, kad sovietų tikslas yra ne tik užvaldyti Baltijos jūrą, (pralenkti Švediją), bet ir pradėti kovą dėl vandenynų užvaldymo (nusverti anglų-saksų jūrų galybę).

Visos Baltijos laivų statyklos, esančios rusų valdžioj, yra perpildytos naujai statomais visų rūšių laivais. Du nauji kautynių laivai (laivyno pagrindiniai ramsčiai) paleisti į karo tarnybą, o taip pat vienas (kitų spėjamu du) lėktuvnešiai. Naujieji kautynių laivai yra 35,000 tonų didumo, ginkluoti devyniomis 40 cm. patrankomis. Greitis 29 mylios į valandą. Vienas toks kautynių laivas baigiamas statyti.

Per paskutinį pusmetį sovietai, vokiečių technikų dėka, padarė didelę pažangą ne tik aviacijos, bet ir laivyno statyboj.

360 POVANDENINIŲ LAIVŲ

Paskelbtos minėtame anglų metraštį žinios maždaug sutinka su švedų surinktomis žiniomis, sako švedų ekspertas Dagen Nyheter dienrašty. Gauti duomenys rodo rusų pasiryžimą pastatyti pirmiausiai pakankamai stiprų jūrų laivyną ir jūrų aviaciją, siekiant uždaryti ir visiškai užvaldyti Baltijos jūrą.

Kitas sovietų tikslas, eiškiai išskaitomas jų laivyno statybos programoj, yra įsigyti pakankamai galingų povandeninių laivų, kurie turi palaužti Amerikos ir Anglijos viešpatavimą pasauliniuose vandenynuose. Statomasis laivynas kaip tik rodo daugiau puolimo, negu gynimo tikslus. Atrodo, kad ir rusai yra priėję įsitikinimo, kad siekiant užvaldyti pasaulį, reikia pirma būti valdovu jūrose.

Pagal kalbamus anglų šaltinius, Sovietų Rusija dabar turinti 360 povandeninių laivų. Švedai spėja, kad rusai turi ne daugiau, kaip 300 povandeninių laivų. Programoj numatyta pastatyti 1,000 povandeninių laivų, — anglų žiniomis, per vienus metus, bet švedai tuo abejoja. Jie prileidžia, kad tokį kiekį pov. laivų rusai gali pastatyti per tris—keturis metus.

KAUTYNIŲ LAIVAI SU ROBOTINIAIS GINKLAIS

Švedai taip pat abejoja, ar minėti du naujai pastatyti kautynių laivai yra jau galutinai pabaigti ir paleisti į tarnybą. Visuose Vakarų Europos sluoksniuose sukėlė didelį susidomėjimą žinia, kad vienas iš naujųjų rusų kautynių laivų Sovieskij Sojuz turi įrengimus šaudyti rabotiniais ginklais (vokiečių išrastomis V raketinėmis bombomis).

Švedija, kaip ligi šiol stipriausia jėga Baltijos jūroj, su dideliu susidomėjimu seka sovietų kreiserių statybą. Dabar sovietai turi 5-7 kreiserius, ir galima tikėti, kad per keletą metų kreiserių skaičius padvigubės.

Kitas anglų šaltinis Janes Fighting Ships tvirtina, kad kautynių laivas "Sovietskij Sojuz" yra galutinai baigtas statyti ir paleistas į tarnybą. — Seserlaivis "Strana Sovietov" būsiąs greit baigtas ir kad tos pačios klasės kautynių laivas "Sovietskaja Belorusia" pradėtas statyti (statomas Archangelske).

Seoulą jau apleido Jungtinių Tautų kariuomenė

SOSTINĖ DEGA. JĄ PUOLA 450,000 RAUDONŲJŲ

Jungtinių Tautų kariuomenė apleido Seoulą. Miestą padegė dalinai kiniečių patrankų šūviai, dalinai patys amerikiečiai, kurie sunaikino viską, kas galį būti naudinga komunistams.

Laikraštininkų, kurie pasiliko ligi paskutinės minutės mieste žodžiais, ten viešpatavo neįsivaizduojamas chaosas.

Kiniečiai prisiartino prie Seoulo anksčiau, negu buvo laukta todėl, kad jiems pavyko pralaužti pietų korėjiečių linijas rytiniame fronto sektoriuje. Kiniečiai puolė miestą iš trijų pusių.

Amerikos 8 armijos vadovybė dėl priešo žymios kiekybės persvaro nerado tikslinga toliau ginti Seoulą.

Mongolų kavalerija pirmoji įsiveržė į miestą.

Neatsižvelgdami į nuolatinį aviacijos puolimą kiniečiai veržiasi priekin palikdami tūkstančius savo kareivių užmuštų ir sužeistų.

Amerikos korespondentų pranešimais Jungtinių Tautų kariuomenė ir ateityje būsiantį priversta trauktis. Tikimasi, kad tik pavyks esamomis sąlygomis įsitvirtinti pusiasalio pietuose nedideliame žemės plote. Tik tuo atvėju būtų galima esą sulaikyti priešą ir suduoti jam žymesnį smūgį, jeigu būtų leista bombarduoti jo bazes Mandžurijoje, kur jie atvirai paruošią rezervus kovai.

Tuo pat metu Tokio susidariusi nuomonė, kad reikėtų Kinijoje atidengti antrą frontą. Lig šiol, ypatingai kol kiniečiai nedalyvavo Korėjos konflikte, JAV sulaikydavo Čang-Kai-šeką nuo karo veiksmų. Tai buvo daroma tikslu išvengti didesnių komplikacijų Tolimuose Rytuose. Dabar, kai vis tiek šimtai tūkstančių kiniečių kariauja prieš amerikiečius, šie sanprotavimai jau neturi reikšmės.

Sudarius antrą frontą, priešo padėtis žymiai būtų keblesne. Pats Čang-Kai-šek jau seniai veržiasi pradėti kovą su kraštą okupavusiais komunistais.

Australija nesaugi

Šiuo metu vyksta Australijoje iškilmės— penkių dešimtų metų dominijos sukaktuvių minėjimas. Tarp pasakytų ta proga kalbų atkreipia dėmesį vieno seno Australijos politiko pasakymas, kad šiuo metu Australija visai neapginta ir kad jos vartai yra atviri "visiems, kas tik norės ją pulti".

Spauda komentuodama šį pareiškimą, nurodo, kad negalima pasitikėti JAV pagalba, bet organizuoti savo jėgomis gynybą. Australija dėl savo geografinės padėties turi palaikyti draugingus santykius ne tik su JAV bet ir su Azijos tautomis.

ŽIEMOS NUOTAIKOS GAMTOJE

AMERIKA PASIRUOŠUS DERĖTIS SU KINIJOS KOMUNISTAIS

ACHESONAS SAKO, KAD RUSIJA ATMETĖ DERYBAS DĖL TAIKOS

JAV delegatas Jungtinių Tautų organizacijoje pareiškė, kad Amerika yra pasirengusi derėtis su Kinijos komunistais dėl taikos Korėjoje, nors jie ir buvę pradžioje toms deryboms priešingi. Kaip jau buvo pranešta Mao-Tse-Tungo vyriausybė griežtai atmeta kovų paliaubas Korėjoje, su sąlyga, kad būtų sudaryta neitrali 22 mylių platumo juosta ties 38 paralele.

Valstybės sekretorius D. Achesonas pareiškė, kad Sovietų atsakymas į trijų Vakarų valstybių pasiūlymą susirinkti keturių didžiųjų valstybių atstovams — yra tolygus atsisakymui dalyvauti taikos pasitarimuose. Nes Rusija tikrumoje nenori kalbėti apie pastovią taiką.

Jungtinių Tautų politinė komisija po trijų savaičių pertraukos vėl susirinkusi nustatė, kad jos pastangos pasiekti taikingo Korėjos klausimo išsprendimo nepavyko.

Indijos atstovas Rau pranešė, kad Kinijos komunistinė vyriausybė dviem atvėjais atsisakė įsileisti į Kiniją Jungtinių Tautų delegaciją.

Rau pirmą kartą paskelbė suinteresuotoms pusėms patiektą Politinės Komisijos planą iš aštuonių punktų:

1. Suinteresuotos pusės tuojau duoda įsakymą "Sustabdyti ugnį."
2. Nustatoma neitrali juosta ties 38 paralele.
3. Visa kariuomenė lieka savo pozicijoje. Partizanai negali pereiti demilitarizuotos zonos. Oro pajėgos nebombarduoja priešo pozicijų, o Jungtinių laivynas neprisiartina prie raudonųjų užimto kranto arčiau 3 mylių.
4. Abi pusės netelkia naujų rezervų.
5. Pasikeičiama belaisviais.
6. Susitarimas dėl pagalbos tremtiniams.
7. Demilitarizuotoje zonoje suformuojama mišri policija.
8. Visi nutarimai privalo būti Jungtinių Tautų bendrojo susirinkimo patvirtinti.

Šitie visi pasiūlymai ne buvo priimti. Tad JAV atstovas Jungtinėse Tautose pareiškė, kad jo vyriausybė ir toliau ves karo veiksmus gindama Korėjos laisvę nuo užpuoliko ir kvietė kitas valstybes bendromis jėgomis šią kovą toliau tęsti.

Kuluaruose buvo kalbama, kad JAV pasiūlys Kiniją paskelbti agresorium ir pritaikyti jai sankcijas.

IŠ VISO PASAULIO

MacArthuro štabo žiniomis sovietų maršalas Žukovas dabar yra Mukdene, iš kur ir vadovauja operacijomis Korėjos fronte. Įsakymus pasirašo ne jis, bet kinų 4 armijos vadas gen. Lin Pias.

McLoy, Amerikos okupacinių dalinių komisaras Vokietijoje, tariasi su Vak. Vokietijos kancleriu Adenaueriu dėl vokiečių kariuomenės organizavimo. Esą prieita pie abiem pusėm priimtino susitarimo.

Per naujų metų priėmimą pas Amerikos komisarą McLoy nelauktai atsirado Sovietų vyr komisaras Čuikov ir ambasadorius V. Semenof. Kai sovietų svečias pakėlė tostą už laimingus naujus metus, amerikiečių atstovas palinkėjo "taikingų metų."

Prancūzijoje uždrausta platinti visa eilė sovietiškų leidinių, tame tarpe Ogonek, Krokodil ir keletas kitų.

Gen. Einsehoweris nuvykęs į Paryžių pirmoje eilėje susipažins su prancūzijos kariuomenės padėtim, o paskui aplankys Angliją, Italiją, Beneluxo valstybės ir Vak. Vokietiją.

Maskva sutinka su pasiūlymu susitikti keturių didžiųjų valstybių atstovams, kurie išdirbtų būsimos konferencijos programą. Korėjos ir Tol. Rytų reikalai, Maskvos nuomone, neturėtų būti liečiami.

Mirus Austrijos prezidentui dr. K. Renneriui JAV prezidentas Trumanas pasiuntė į Vieną užuojautos telegramą.

Nepaprasto pajėgumo maži JAV tankai jau gaminami masiniu būdu. Šių tankų patrankos vadovaujamos radaru ir yra nepaprastai taiklios. Pirmi 50 tankų bus baigti po poros savaičių.

Amerikos Lietuvių Savaitė

VISIEMS NEPILIEČIAMS ŽINOTINA

Visi svetimšaliai, kurie dar nėra tapę Jungtinių Amerikos Valstybių piliečiais, kiekvienais metais iki sausio 10 dienos privalo pranešti savo adresą Teisingumo Departamentui (Department of Justice). Pranešimas turi būti atliktas ant specialaus blanko (Form I-53), kuris gaunamas pašto įstaigose pareikalavus "Alien Registration Form." Be to, kiekvieną kartą pakeitus gyvenamąją vietą tuojau reikia pranešti naują adresą minėtai įstaigai, kuriam tikslui blankai taipgi gaunami pašte. Pažymėtina, kad tokius metinius pranešimus ir adresų pakeitimus turi daryti ne tik naujai atvykusieji, bet visi, kurie dar nėra J. A. Valstybių piliečiais, nežiūrint kiek metų jie čia bebūtų išgyvenę.

Nuo tokių pranešimų yra laisvi tiktai svetimų valstybių diplomatinio ir konsularinio korpuso nariai.

Pažymėtina, kad pusmetiniai pranešimai Tremtinių Komisijai Washingtone (Displaced Persons Commission, Washington, D. C.) privalo būti daromi savo keliu laike dviejų metų nuo atvykimo.

Ta pačia proga Lietuvos Generalinis Konsulatas New Yorke prašo jam pranešti savo adresus visų tų lietuvių, kurie dar iki šiol to nėra padarę. Pranešant reikia nurodyti gimimo datą, vietą, atvykimo datą, laivo vardą ir dabartinį adresą. Tie, kurie jau yra tokį pranešimą anksčiau padarę, prašomi pranešti tik naują adresą, jei yra pakeitę gyvenamąją vietą. Primenama, kad Lietuvos įstatymai įpareigoja užsienyje gyvenančius Lietuvos piliečius pranešti savo adresus artimiausiam konsulatui. Lietuviai ne Lietuvos piliečiai adresus praneša savo nuožiūra.

Lietuvos Generalinis Konsulatas, 41 West 82nd St., New York 24, N. Y.

BOBO VAIDINS FILMOJE

Chicagos laikraščių pranešimu Ieva Paulekiutė-Rockefeller, kuri dabar gyvena su savo sūnum pas motiną, netrukus vaidins filmoje. Ji jau padariusi Hallywoode sutartį dėl vienos filmos pastatymo. Jos vyras, kaip žinia šiuo metu biznio reikalais gyvena Pietų Amerikoje.

Velionį Antaną Švitrą prisiminus

LAWRENCE, MASS. — Su paskutiniausiais praeito rudens šalnos pakąstais lapais krenta ir miršta A. Švitra. Jis visą laiką greitas, sveikas. Penktadienyje dirba, o pirmadienio rytą atsisveikina su šiuo pasauliu.

Velionis čion atkeliavo, kada Lietuvoj buvo uždrausta spauda. Todėl vos atkeliavęs mokėsi spaudos darbo ir įsigyja spaustuvėlę, kurioje spausdino lietuviškus kalendorius. Jo spausdinti kalendoriai buvo randami visoje Amerikoje.

Jis, būdamas judrus, nepašitenkino vienu darbu ir atidaro Draudimo ir Keliavimo biurą. Daugeliui jis padėjo čion atkeliauti, o nemažai padėdavo tiems, kurie Lietuvon keliavo. Būdinga, kad A. Švitara 1951 m. jau atspausdino kalendorius, bet juos išsiuntinėti jau nebesuspėjo.

A. Švitra kilęs iš Dzūkijos, Veisėjų parapijos. Kalbėjo iki mirties dzūkų tarme, o jo užauginti 2 vaikai kalba gražiai lietuviškai. A. Švitra turėjo visas tikrojo dzūko savybes: vaišingas, nešykštus, patriotas, lietuviškos spaudos mylėtojas. Priklausė Lietuvių Piliečių Klubui, Lietuvai Vaduoti Sąjungai, o paskutiniu laiku pirmininkavo tautinės sąjungos skyriui.

Nors A. Švitra nebuvo didelių mokslų ėjęs, bet buvo susipratęs lietuvis. Jam mirus, jo bibliotekoje randame daugeretai kur užtinkamų knygų, žurnalų, o visokioms organizacijoms jis yra daug, daug paaukojęs. Paskutinioji jo užsisakytoji knyga — lietuvių kalbos žodynas, bet juo jis jau nepasinaudojo.

Didesniųjų organizacijų susivažiavimai neapseidavo be jo. Jis pats savo lėšomis nuvažiuodavo.

A. Švitra palaidotas katalikų kapinėse. Virš 100 vainikų ir didelė minia žmonių, kurie lankė mirusį ir palydėjo į kapus, tai liudija, kad A. Švitra buvo nepaprastas lietuvis.

Mielas Antanai Švitra, ilsėkis svetimoje žemėje, nes tėvynė yra pavergta ir Tau nebuvo lemta susilaukti Nepriklausomos Lietuvos.

Alf. Burneika

Aidų gruodžio numeris

Aidų žurnalo 1950 m. paskutinis numeris išėjo prieš Kalėdas. Jo turinyje randame šiuos straipsnius: Vysk. V. Brizgys — Teateinie Tavo Karalystė, J. Žilevičius — M. K. Čiurlionis spalvų garsuose, A. Maceina — Apie poeto būtį ir kūrybą, V. Čižiūnas — Tautinės sąmonės ugdymas emigracijoje ir J. Lingis — Hans Christian Anderson. Apžvalgų skyriuje literatūros, meno, mokslo ir visuomenės gyvenimo klausimais rašo: J. Aistis, Dr. J. Pikūnas, J. Žilevičius, M. Matukas K, Žukas ir kiti. Žurnalą dar praturtina K. Bradūno, K. Veselkos poezija ir Althoferio, V. K. Jonyno, M. K. Čiurlionio, A. Pinkramo, V. Dragūnevičiaus ir T. Valiaus meno kūriniai.

BALFO AUKŲ VAJAUS DALYVIAI

BALF'o CENTRO BROKLYNE POSTAS

Kazys Kundrotas — $200.06, Izabelė Radzevičiutė — 97.18, Veronika Černienė — 85.18, Vincas Paulauskas — 75.00, John Lukas — 70.00, Nelė ir Charles Johnson — 59.12, Ona Valaitienė — 57.53, Laimutė Minkunas — 56.71, Danutė Alisius — 50.62, Bronius Sutkus ir Stasė Vistartienė — 47.42, Motiejus Nazveckas — 41.71, Ona Banniny — 40.37, Eugenija Minkunas — 40.33, Povilas Kyrius — 37.20, Mary Medesha, Vyt. Lapšys ir J. Bukys — 37.76, Alfonas Stripeikis — 35.90, Hotel New Yorker — 35.46, Albertas Šukys — 31. 65, Pulcherija Janulevičius — 30.17, Juozas Garszva — 28.91, Danutė Kaunaitė — 27.45, Antanas Žilinskas — 27.02, Dr. Konst. Paprockaitė — 24.55, Gražina Veršelytė — 23.00, Eleonora Ramančionienė — 22.93, Anelė Alisius — 22.80, Marija Kregzdienė — 22.65, Ona Kaunienė — 21.55, Stanley Rogers — 21.51, Dr. Antanas Skerys — 20.54, Regina Frankaitė — 20.52. Elena Zagreckienė — 19.00, Juozas Bubnelis — 17.93, Jonas Petraška — 17.58, Petras Mikalauskas — 17.18, River View — 16.72, Uršulė Sašienė — 16.31, Jurgis Puidokas — 16.41, Dr. Danutė Dulskytė — 16.40, Stasys Vaškys — 15.90, Eugenija Rastapkevičienė — 15.52. Alliance Hall — 15.08, Kostas Cepliauskas — 15.00, Aleksandra Matikunienė — 14.97, Kun. Pranas Raugalas-Ruggles — 14.86, Ignas Simonaitis —14.69, Vincas Atkočiunas — 14.36, Albertas Stanley — 13.50, Jonas Ciplickas — 13.42, Aldona Alyta — 13.00, Agota Podreišienė — 12.99, Jule ir Pranas Kunigelis — 12.77, Viktorija Janušonis — 12.60, Dr. Aloyzas Petrikas, Sr. — 12.50, Vincas Kalvelis — 12.00, Stasys Alisius — 11.98, Vytautas Rastapkevičius — 11.83, Genovaitė Anuškevičienė — 11.73, Adolfas Dimavicius ir Juzė Liaukiutė — 11.66, Mrs. N. Kulbok — 11.50, J. Rygelis — 11.21, Elenutė Jurgelaitė — 10.86, Gene Zavadskienė — 10.86, Gene Zavadzkienė — 10.84, Vida Ramanauskas — 10.55, Pranas Grusauskas — 10.45, Giedrė Sidaravičienė — 10.44, Albinas Virbila — 10.14, Antanas Jonaitis—10.11, Mrs. Bronė Zukas — 9.98, Adele Bernotienė — 8.68, Antanas Zavadzkas — 8.61, Sigitas Novickis—8.49, Dr. Aldona Siupas — 8.36, Mrs. Ona Kubilius — 8.35, Dr. Domas ir Jadvyga Jasaitis — 8.31, Ignas Gasiliunas — 8.00, Antanas Daunoris — 7.96, Dr. Elena Letutienė — 7.91, Aldona Mikuckytė 7.87, Moterų paroda — 7.65, Herman Jelinskas — 7.25, Juozas Sodaitis — 7.13, Andrius Ignaitis — 7.09, Antanas Kaunas — 6.98, P. Lukoševičius — 6.70, Elena Andriuškevičienė — 6.68, Petras Minkunas — 6.65, Juozas Lauckа — 6.60, Stepas Malinauskas — 6.34, Ona Salpukienė—6.30, Ona Tercijonienė — 6.25, Pranas Vainauskas — 6.24, Ona Staskevičienė—6.20, Kazys Budrytis — 6.09, Adolfas Kregzdys — 5.85, Aldona Valaitis — 5.77, Danutė Pajaujytė — 5.54, Vytautas Vilkutaitis — 5.49, Balys Vyliaudas — 5.01, Vytautas Veršelis — 5.00, Edmunas Vambutas — 4.93, Apolonija Radzinovienė — 4.87, Dr. Gediminas Balukas 4.72, Vladas Kulpavičius — 4.56, Zigmas Arimavičius—4.34, Jonas Meliesius — 4.20, Danielius Starka — 4.10, Ramune Vilkutaitis — 4.05, Vladas Jasinskas — 4.04, Pranas Polteraitis —3.71, J. Rajeckas — 3.71, Antanas Arunas — 3.58, Emilija Vainauskienė—3.57, Ant Diržulaitis 3.55, Aldona Marė Valaitytė — 3.54, Gražina ir Vytautas Veršelis — 3.50, Izabele Ramanauskas — 3.34, Vidas Klibas — 3.19, Juczas Vilpišauskas — 3.15, Mykolas Tomasickas — 3.13, Sophie Dryja — 3.09,Arturas Andriulis — 3.00, Antanina Tomasickas — 2.94, Aleksandras Vilcinskas — 2.89, Juozas Ambroziejus — 2.85, Juozas Sukys — 2.79, Waitkus—2.78, Angele Krauceliunienė—2.64, Alex Mathews — 2.51, Antanas Trimakas — 2.43, 2.43, Lithuanian Citizen Cl.—2.37, Liudas Narkevičius—2.36, Juozas Pleckauskas — 2.36, Juozas Ginkus — 2.19, Helen Merkevicz 2.18, Elen Vilčinskas — 1.90, Zigmas Grabnickas — 1.73, Dalia Minkunas—1.70, Margie's Gar and Grill — 1.68, Jurate Sukys — 1.66, M. Burtkus — 1.58, A. Vikrikas — 1.48, Aloyzas Petrikas, Jr., 1.46, Mitchell and Shimanskis—1.39, Anthony Kundrotas and Frank Block—1.38, Whithavage — 1.32, S. Milčius — 1.30, Lithuanian Citizen Club, Maspeth —1.21, Vasikauskas — 1.20, St. Misiunas — 1.13, Parkside Cafe—1.07, John Patašius — 1.00, I. Sutkus — 0.96, Grand Tavern — 0.91, Novickie — 0.86, W. Ambroze — 0.84, Tautininkų Klubas — 0.81, Lithuanica Restaurant — 0.70, X. Strumskis — 0.66, Mrs. Sofija Klaune — 0.50, Bruno's Bar — 0.49, Anth. Rogers — 0.48, Happy Day Restaurant — 0.42, P. Suipis — 0.40, E. Povilonis — 0.34, A. Leimon — 0.20, P. Radzevičius — 0.10, Grand Florist — 0.10. M. Balias — 0.08.

ĮTEIKĖ ATSKIRAS AUKAS:

Brooklyno Vyskupas, Thomas E. Molloy — $500.00, Amalgamated Clothing Workers of America Unijos lokalas No. 54 — $500.00, Lietuvių Tremtinių Draugija Brooklyne — $100.00, Pranas Narvydas—42.00, Lietuvių Inžinierių ir Architektų D-ja 35.00, Antanas Vikrikas ir draugas per Veroniką Černienę — $35.00, Moterų Vienybė—25.00, Faustas ir Gediminas Rajeckai—29.99, George Putnam per Polyną Stošką — 15.00, W. Sinus — 15.00, Petras Atkočaitis — 10.00, V. Čižiūnas — 10.00, Br. Jacikevičius 10.00, Pr. Kalantienė — 10.00, Mrs. Kazlauskienė per Kazį Budvytį—10.00, Mrs. M. Papečkienė — 10.00, St. Šileika — 10.00, B. Kulys —0.00, Juozas Stragauskas—10.00, Tautininkų Klubas — 10.00, Ona Vilonytė — 10.00, J. L. — 5.00, Frank Alexis — 5.00, Dr. Albertas Aviža—5.00, A. Balys — 5.00, D. H. Brazaitis 5.00, Konstancija Dudonienė — 5.00, Adelė Dulskienė—5.00, Juozas Ginkus — 5.00, Dr. J. Kalpokas — 5.00, A. Karpavičius— 5.00, A. Klimas — 5.00, Petras Maciukas5.00, J. Matiukas — 5.00, J. Petniunas — 5.00, K. Podolskis—5.00, Kazys Siliunas — 5.00, Dr. Julius Šimaitis—5.00, J. Starka — 5.00, Dr. K. Ambrozaitis — 3.00, X. Y. — 2.00, Vincent W. Adams — 2.00, H. J. Bubelis — 2.00, B. Marsing — 2.00, B. Menderis — 2.00, N. N. — 1.00, Mrs. Geller — 1.00, Gilbert P. Murphy — 1.00, K. Kuchinskas — 1.00, A. Tribul — 1.00, Jos Vosilius — 1.00, Per Hermaną Jalinską Atco Electronics Kompanijos darbininkai ir tarnautojai aukojo: B. Ambrose ir A. Krause — 10.00, Herman Jalinskas—5.00, V. and C. Janušas—10.00, Joseph Gabe — 3.00, Andrius Ignaitis — 3.00, Maria Alinskas — 3.00, Ona Jasaitis — 3.00, Leonas Banis — 3.99, T. Barauskaitė — 2.00, N. Kruminienė —2.00, Jadvyga Kutkus — 2.99, Em. Gruntmantaitė — 2.00, Mikas Jasinskas — 2.00, Eug. Sirokovienė — 2.00, O. Vaitkevičienė — 2.00, A. Prekeris — 2.00, Gary Penikas — 2.00, Liudas Mikalonis, — 1.00, A. Rimydis — 2.00, Tamas Kasiuba — 1.00, Antanas Kirkyla — 1.00, Jonas Bilenas — 1.00, Bentley—McLarren — 1.00, Chas. Giegeric — 1.00, Alex ir Polly Vasiliauskai — 5.00, N. Mazalaitė surinko Žukausko vardinių proga — 13.00. Antanas Ramanauskas surinko aukų lapu — 13.75, Antanas Daunoris surinko aukų lapu — 10.50, per Dr. K. Paprockaitę aukojo: Jonas Jakulevičius—1.20, Leonas Petraitis — 1.25, Paul Magnota —2.00, Johnson — 1.50, Vambutas — 1.00, Per kun. Praną Raugalą-Ruggles aukojo: Mis Alice McPortland — 1.00, Mary and Charles McCormack — 5.00, per Jurgį Bieliuną aukojo: Jurgis Bieliunas — 2.00, Gediminas Balukas — 1.00, Viktorija Vaitukaitytė — 1.00.

Klebonui kun. Theodore McLaughlin sutikus, Veronika Černienė, Eugenija Minkunienė, Laimutė Minkunaitė, Izabelė Radzevičiutė ir Ona Valaitienė rinko aukas prie Assumption (airių) parapijos Brooklyne ir tą sekmadienį visos ten surinko $286.15. Kun. Pranas Raugalas ir kun. John McCormack gražiais pamokslais skatino tikinčiuosius duosniai aukoti lietuviams tremtiniams.

New Yorker viešbutyje dežuravo penkias dienas ir rinko aukas: U. Bacey, B. Darčernienė Mulks, I. Radzevičiulys, S. Dryja, R. Mainelytė, S. menienė, A. Stašinskienė, M. tė M. Samatauskienė, P. Ši. Tubelytė, O. Valaitienė, A. R. Valaitytė, M. Valušienė, M. Varnienė, P. Vasiliauskienė.

BALF'o poste aukų viso buvo surinkta $3,923.36.

A. PAKENAS AND SONS
SIUVYKLA IR VALYKLA

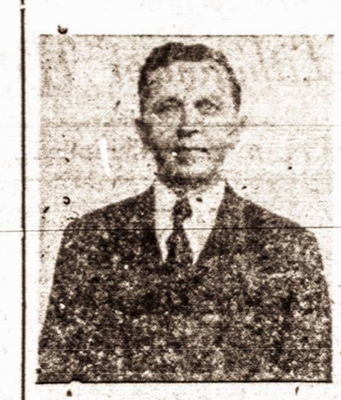

A. Pakenas

Mes siuvame, taisome ir valome drabužius pačiomis moderniausiomis mašinomis ir priemonėmis.

Mūsų gamybos ir medžiagos kokybė, palyginti, yra geresnė, negu kitur.

Darbas atliekamas sąžiningai ir greitai

UŽSAKYMUS PRIIMAME IR IŠ KITUR

Krautuvė 138 E. MAIN ST.
Dirbtuvė 110 BROOKSIDE AVE
AMSTERDAM, N. Y.
Tel. 1321 Tel. 5083

SHEPHERD DISTRIBUTING CO.
Distributors for
DOMESTIC and IMPORTED BEERS
Wholesale and Retail
JOSEPH V. PLAKIS
2315 N. 28th St., Philadelphia, Pa.
Tel.: SAgamore 2-2013

WHITE HALL HOTEL
PETER ČESNULIS, savininkas
2 barai, restoranas, salės parengimams
NEW TOWN, PA. Tel. 9981

Iki Naujųjų Metų didžioji
ŠLIUPTARNIŲ
knyga tik už 3 dolerius!

Geriausia Žiemos Švenčių (Kalėdų) dovana jums patiems, jūsų giminėms ir draugams.

Skaitydami ŠLIUPTARNIŲ knygą, matysite Amerikos lietuvių nuveiktus darbus dėl lietuvybės, kultūros ir geresnio, šviesesnio rytojaus, taip pat labai karštas kovas "šliuptarnių" su "kryžiokais".

Tai iš tikrųjų yra pirmutinė lietuvių literatūroje knyga, kurioje atsispindi Amerikos lietuvių gyvenimas, tarsi veidrodyje arba teatro filmoje.

652 dideli puslapiai, kieti drobės viršeliai, dr. Šliupo, kun. Dembskio ir "dėdės" Šerno atvaizdai, o kaina dabar tik 3 dol.! Bet po Naujų Metų ir vėl bus 5 dol.

Reikalaukite šiuo adresu (ir reikalaukite tuojau, kad nepritrūktų):

Dr. Al. Margeris,
3325 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.

DR. M. J. COLNEY
148 Grand Street
WATERBURY, CONN.
Telefonas 3-4747
PRIĖMIMO VALANDOS:
nuo 10 val. ryte iki 8 val. vak.

DIAMOND CAFE
V. B. Santeckas ir V. Bukauskas, sav.
Alus, degtinė, vynas
305 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.
SO 8-9094

WALTER'S CAFE
W. Medveckas, Sav.
Degtinė, alus ir vynas
1124 W. Pratt St.
Baltimore, Md.

BOSTON BAKING CO.
J. Tamošauskas
B. Andriušaitis
Lietuviška duona ir pyragaičiai
Pristatoma į namus ir krautuves
8 Ames St., Lowell, Mass.
Tel. 2-6797

CASINO GARDEN RESTORANAS
William ir Mary Lang, *Sav.*
AMERIKONIŠKI IR LIETUVIŠKI VALGIAI
SALĖ PRAMOGOMS IR PARKAS VASARAI
Šokiai penktadieniais ir šeštadieniais, grojant pirmos rūšies orkestrui.
128 NORTH ELM ST.,
WATERBURY, CONN.
Tel.: 4-9920

AUKSINĖS ŠAKNELĖS

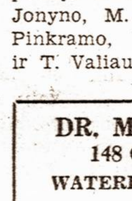

Auksinės Šaknelės (Golden Seal) yra didelė vertės vaistas nuo kataro, baltųjų, sėklos nutekėjimo, gimdos nuslūgimo, akių uždegimo, nuo rožės, nuo drugio, nuo kepenų gedimo, nuo skilvio ir kitų vidurinių skaudulių, nuo sugedusios burnos. Auksinės Šaknelės veikia tiktai nesveiką kūno dalį, kuri serga. Kitaip sakant, jos gydo visokias ligas. Ir tai ne mūsų pasakyta, bet taip sakoma visokiose daktariškose knygose. Puodukas verdančio vandens ir šaukštukas sutrintų Auksinių Šaknelių, gert po čerkutę kelis kartus perdien, arba plauti sergančias kūno dalis. Svaras Auksinių Šaknelių kainuoja $15.00. Perkant mažiau, uncija kainuoja $1.00.
ALEXANDER'S CO.
414 West Broadway
South Boston 27, Mass.

SAULĖTOJ FLORIDOJ
HADDON HALL HOTEL
COCKTAIL LOUNGE — BAR
1500 COLLINS AVE., MIAMI BEACH, FLORIDA
George J. Jokubaitis atidarė gražų barą šiame viešbutyje. Atvažiavę į Miami Beach, užeikite pas Jokubaitį, galėsit išsigerti, pavalgyti ir apsistoti tame pat viešbutyje.
GEORGE J. JOKUBAITIS, Manager.
Tel. 5-1251

"Pioneers in Radio and Electronics Since 1920"
FADA
Television

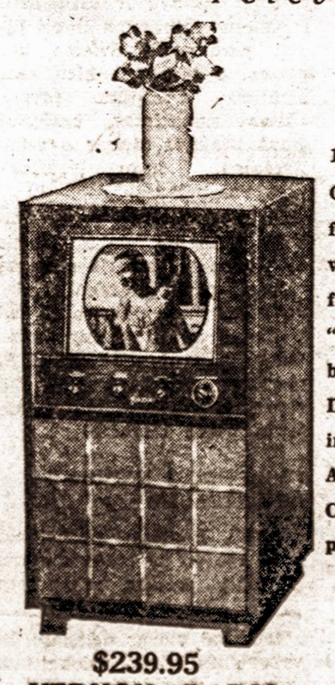

12½ In . . . 91 Sq. In. GLARE-FREE grey-face filter glass screen. Better viewing, filt-back angle front panel. Built-in "FADE-SCOPE" Antenna... beautiful mahogany veneer DeLuxe custom-built cabinet console . . . featuring AC Automatic Gain Control circuit. Sensational performer in all areas.

$239.95
VERNON RADIO and TELEVISION
PARDUODAMA IR TAISOMA
JUOZAS BUČINSKAS, Sav.
64 Vernon Street, Worcester, Mass.
Tel. 6-1759.

Senasis Brooklynas Kalba

Senų laikų reportažai iš lietuvių būklės Brooklyne

Brooklyno lietuviai gavę lietuvį — kunigą pasijuto savarankiau ir jau griežtai atsiskyrė nuo lenkų, kurie tuo kaž kodėl labai piktinosi. Lenkų kunigams, žinoma, nepatiko, kad lietuviai nuo jų parapijų atsiskyrę mažina jų pajamas. Vadinas buvo padarytas lenkų kunigėliams smūgis per kišenių. O kaip žinia smūgis per kišenių yra visų skaudžiausias.

Naujai atvykęs lietuvis kunigas dar prieš Kalėdas sumanė apkalėdoti visus Brooklyne ir Didžiajame New Yorke gyvenančius lietuvius. Kunigas apdalinęs lietuvius plotkelėmis ir aplankęs juos namie rado reikalinga savo įspūdžius aprašyti "Balse."

Čia paduosime to labai vaizdingo aprašymo nors vieną nedidelę dalį. Tad ten skaitome:

..."Čese atlankymo radau visus kuomi gražiausiai gyvenančius pabažnystėje ir turtuose užtenkančiuose, mačiau tikrą norą budavojimo dėl savęs bažnyčios, taip dvasiškos, kaip ir medžiagiškos, nei vieno neužvelgiau priešingo tai intencijai, kuri yra gera tikrai ir būtinai reikalinga dėl lietuvininkų Naujame Yorke, nes kaip mes būdami atskiru suvisai svietu, atskiru suvisai kūnų, galime būti be dušios, tai yra bažnyčios, kuri tik viena gali mus sušildyti meilėje Dievo ir artymo, suvienyti visus sąnarius į vieną parapijos kūną, kuriame galima tik tai rasti linksmybę, ramumą ir kožnam dalyke pagalbą, nes ko mums prie svetimtaučių visą amžių glaudinėtis... Čese atlankymo radau 235 gimines (suprask — šeimas) Naujame Yorke. Buvo 430 žmonių einančių išpažinties, o 141 mažų vaikučių, kurie reikalauja mokslo savišku liežuviu... Sakysiu surinkau (ši kart) ant reikalų parapijos 205 dol. 50 centų".

Taip viskas dėjos Brooklyne ir New Yorke. Tai buvo tuo metu viena labiausiai susipratusių lietuvių kolonijų. Brooklyno lietuviai turi būti dėkingi dr. J. Šliupui už jo pasiaukojimą visuomenės reikalams ir neišsenkamai jo energijai. Bet tais pat metais kitose kolonijose lietuviai dar tebebuvo visai neorganizuoti.

Daugelį kitų kolonijų lietuvių Brooklyno pavyzdys paskatino kurti savarankesnį gyvenimą.

Pažymėtinas incidentas Philadephijoj, kur lietuviai taip pat subruzdo atsikratyti lenkų. Patyrusi, kad Brooklyno lietuviai jau turi savo kunigą, Philadelphijos lietuvių kolonija, kuri tais laikais dar buvo nesena, kreipėsi į savo vyskupą prašydami, kad nors Velykinės išpažinties klausyti parūpintų jiems kunigą — lietuvį.

Bet ir čia pasikartojo ta pati Brooklyno istorija. Vyskupas pirm negu ką nors daryti lietuviams užklausė vietos lenkų kunigą, kuris vyskupui maž daug taip atsakė:

"Aš jų nepažįstu, bet žinau, kad jų čia yra gan daug, o iš tų visų vienas priklauso lenkiškai parapijai." Toliau lenkų kunigas aiškino, kad lietuvių dauguma moka lenkiškai, tuo duodamas suprasti, jog jiems atskiro kunigo nereikia. Lietuviai, tai patyrę, labai pasipiktino. Viename jų pranešime į tų laikų lietuvišką "Balsą" skaitome: "Laikykimės vokiečių, su jų pagalba gausime viršų."

Vadinas lietuvių nusistatymas buvo kietas ir aiškus — geriau eiti į vokiečių katalikų bažnyčią, negu būti lenkų pastumdėliais.

Kai kurių kunigų nealiski laikysena tiek paveikė lietuvius, kad jie tuo metu būdami labai religingi net išpažinties nenorėjo eiti pas nepatinkamus kunigus. Ten pat randame pastabą apie Philadelphijos lietuvius: "Prie išpažinties priėjo tik 30 lietuvių, nes Paukščio (Vienybės redaktoriaus), šalininkai nėjo..."

Brooklyno pavyzdžiu atkakliai veikdami Philadelphijos lietuviai pagaliau 1893 metais jau turėjo savo kunigą, bet bažnyčią sau pasistatė tik 1894 metais.

Grįždami prie Brooklyno turime pastebėti, jog vietinės parapijos reikalai sparčiai gerėjo. Jau pačiam pirmajam susirinkime, kuriame dalyvavo ir kunigas Varnagiris parapijos reikalams buvo surinkta apie 900 dolerių.

Dr. J. Šliupas per savo laikraštį "Lietuvių Balsas" ir asmeniškai vedė plačią propagandą ir sugebėjo aukų gauti Brooklyno lietuvių pirmai bažnyčiai ne tik iš vietos žmonių, bet ir iš tolimesnių lietuvių kolonijų. Philadelphijos lietuviai įsirašė Brooklyno parapijos nariais ir pažadėjo kai kurie duoti pe keletą dešimčių dolerių bažnyčiai. Taip pat aukas siunčia Waterburio, Baltimorės ir kitų vietovių lietuviai "kad tiktai būtų nors viena visoj Amerikoj lietuviška parapija"...

Tad matome, kad anais laikais Brooklyno lietuviai suvaidino labai svarbų vaidmenį bendrame Amerikos lietuvių gyvenime. Iš čia kilusi iniciatyva buvo tuo akstinu, kurs ragino ir kitų vietovių lietuvius prie savarankaus savo reikalų tvarkymo.

Čia ir pirmieji laikraščiai atsirado, čia ir pirmieji lietuviškos bendruomenės organizavimo darbai pradėti.

Bet Brooklyno lietuvių kolonija nesugebėjo ilgesnį laiką savo pirmaujančios pozicijos išlaikyti. Laikui bėgant susidarė dar gausesnės lietuvių kolonijos kitose vietose, o čia gyvenę lietuviai vis plačiau skaldėsi šiame milžiniškame mieste ir jų gyvenimas neišvengimai apmirė.

LIETUVIAI AUSTRALIJOJE

Keletos asmenų šeimos išlaikymas stovykloje, pridėk dar pragyvenimą atskirai dirbančio vyro ir jo važinėjimus pas šeimą, laiks nuolaiko pirk mažiesiems aprangos, tai kaip tik išsiversi. Ypač sutarties metu, kada esi pririštas nepelningoje darbovietėje. Yra ir išimčių, kai ir sutarties metu pasitaiko patekti į geresnes darbovietes. Bet tik išimtys, mažuma. Jų negalima imti bendru pavyzdžiu.

Šeimą laikyti stovykloje visais atžvilgiais neapsimoka. Reikia ieškoti išeities. Pirmiausia dirbantysis savo darbovietės apylinkėje stengiasi surasti kokais nors gyvenimo patalpas: butelį, sakysim, kad ir su dviem kambariais, kas būtiniausia šeimai būtų reikalinga, ar bent kambarėlį. Tokia laimė mažai kam nusišypso, nes australai yra kieti, kaip akmenys, ir nemėgsta vaikų. Dėkis, kur nori, gatvėje ar patvoryje, šalk vėjuje ar dek kaitroje. Jiems vis tiek. Tas jų konservatyvumas juos pačius ilgus metus slėgs ir alins. Paimkime tokį pavyzdį. Vidutinis miestelis. Jame apie 5000 gyventojų. Apytuščių namų tiek ir tiek. Daugelyje jų tegyvena 2—3 žmonės. Rodos, kas būtų jiems iš šešių kambarių vieną — du kombariu šeimai išnuomoti, bet ne. Vienas lietuvis, kuris tame miestelyje jau tebegyvena dveji metai, pasakojo, kad daugumoj namų, dažnai pro juos eidamas, gyvo žmogaus nepastebėjęs. Tai tyli "šventovė" (taip apie savo gūžtas galvoja australai), kurioje vyksta baisus žmogaus merdėjimas, be vaikų krykštavimų, be kaimynų bei pažįstamų vaišingumo.

Negeresnis butų ir kambarių klausimas šeimoms ir didesniuose miestuose. Gausiai šeimai beveik neįmanoma mieste gyventi, jei ir pasisektų surasti butelį ar kambarį, su mažaisiais, kurių vietiniai kaip velnias kryžiaus, kratosi. Neišsimokėsi, vaikų neaprengsi, jei vienas iš šeimos dirbsi. Didesnei šeimai telieka laukų melancholija, kuri į tavo širdį kasdien vis įlašina lašelį liūdesio, iš tavęs siurbia gražiausius jausmus.

Daugis naujųjų ateivių prie savo darboviečių statyndinasi, teisingiau pasakius, lipdo mažus barakėlius, visai panašius į būdas, ir juose apgyvendina savąją šeimą. Ir tokia pastogė nepigi. Apie keletas šimtų svarų kainuoja su žemės sklypeliu. Ir taip pradeda naujasis ateivis gyventi, kaip jo tėvų tėvai negyveno. Tokios būdelės nepastatydinsi, kur nori, bet tik visų atsilikusiame užkampėlyje, prie raistų ir pelkynų. Šeima šitaip "įsikūrusi," svajoja apie geresnius namelius, kurie už kalnų-vandenų užmatomi. Padoresniam namukui pasistatydinti reikalinga apvali sumelė svarų. Pvz., namukas su keletu kambarių kainuoja apie 1500—2000 svarų. Kas didelei šeimai (esant vienam dirbančiam) tiek daug pinigų beveik ir neįmanoma sutaupyti, jei dirbantysis yra joks specialistas, o paprastas darbininkas. Gauti paskolą iš banko namo statybai nėra sunku. Bet vis tiek pradžią turi savo turėti. Maždaug apie 200—300 svarų, kad patsai galėtumei įsigyti žemės sklypą, sudaryti pirkimo aktus. Naujiems ateiviams, įšokus į Australiją ir joje gerai neapšilus, atrodė, kad nuosavą namą pasistatydinti visai nesunku. Užtrauki iš banko paskolą, ir bankas moka tai firmai, su kuria esi susitaręs dėl namo statybos. Vėliau paaiškėjo, kad praktiškai taip gerai nėra. Dažnai firmos namų statybą ilgai užtraukia, išranda įvairių priekabių, kad medžiagos brangsta, kad vis reikia primokėti. Pavarčius australų spaudą, joje apsčiai aptiksi skelbimų namų varžytinių. Ir daugiausia varžytines skelbia tos pačios firmos, kurios ir siūlosi namus statyti.

Pavažinėjęs po Australiją, pamatysi pamiškėse, kur toliau nuo miestelių, šimtus įvairių būdelių. Didelė jų dalis priklauso naujiems ateiviams. Neperseniai australų laikraščiai plačiai aprašė šiuos naujakurius, pavadindami juos labai išradingais ir lengvai sugebančiais išspręsti sunkią butų problemą, atseit, nepretenduojančius į geresnes gyvenimo sąlygas.

Darbininkui su didele šeima per trumpą laiką pasistatydinti tinkamus namus ne tik Australijoje, bet ir kitur, aš manau, kad nėra taip jau lengva. Bet tik tas gali būti skirtumas, kad čia Australijoje, jei šeima neturi nuosavo namo, tai neturi ir kur gyventi.

Dalis naujųjų ateivių: viengungių (tvirtesnės valios), vedusių (be vaikų ar su maža šeima) pasistatė ar dar statydinasi tinkamesnius namus miestuose, imdami ilgametes poskolos bankuose. Ateiviai stengiasi spiestis, kiek tatai galima, vienon krūvon. Pvz., Sydnejaus, Melbourno, Adelaidės priemiesčiuose yra jau gatvių, kur žemės sklypus esą įsigiję beveik išimtinai naujieji ateiviai ir statydinasi namus. Australų spauda į tokias kolonijas atkreipė dėmesį ir pramatė "gresiantį pavojų," kad naujieji australai visai nesirengia ištirpti, išsimėtyti plačioje, mažai apgyvendintoje šalyje. Priešingai — stengiasi burtis į kolonijas.

Kitas reikalas yra anglų, škotų, australų šeimoms. Šimtai ir tūkstančiai darbininkų specialiai ištisais metais statė to joms namus. Šeima gavusi atskirą namą su visais įrengimais, gali visai gerai verstis, nes nuoma yra valdinė: apie svaras savaitei.

Naujųjų australų šeimomis ir jų dauginimosi labai ir labai džiaugiasi. Tu su gausia šeima negali niekur pajudėti, paieškoti geresnių darbo sąlygų. Tavo šeima priversta vegetuoti šeimų stovyklose, tai pradėti kurtis persunku. Dažnai girdime australus šnekant: — tik šeimų stovyklose išaugs tikrieji australai, juodieji darbo vergai.

Kiekvienoje šeimų stovykloje yra australizacijos mokyklos, kuriose mažieji mokomi garbinti svetimus dievus, užmiršti savąją gimtąją kalbą. Ne vienas šeimos tėvas, parvykęs savaitgaliui pas savo šeimą, nuogastauja, kad jo vaikai jau daugiau angliškai kalba, kaip lietuviškai.

J. Rimas.

MOKYKLŲ IR STIPENDIJŲ INFORMACIJOS:

Pateikiame L. Gen. Konsulato informacijas apie mokylas ir stipendijas.

Dvylika kolegijų dalyvauja specialiam Carnegie Institute of TechnlogyPlane.

Daugelio universitetų technologijos kolegijos (fakultetai) iš įstojančių reikalauja, kad būtų baigę bent dviejų ar trijų metų kolegijos kursą. Pabaigęs dviejų ar trijų metų technologijos kolegiją gaudavo chemijos, elektros, industrijos, mechanikos ir panašius bakalauro laipsnius (Bachelor of Science in Chemical Engineering, B. S. in Industrial Engineering, etc.) Vadinas, į technologijos kolegijas stojantis už dvejus ar trejus bendro lavinimo kolegijoje praleistuosius metus jokio laipsnio negaudavo, išskiriant liudijimą, kad jis tiek tai metų yra lankęs kolegiją.

Pagal Carnegie Institute of Technology planą, prie kurio jau yra prisidėję dvyliką kolegijų, baigusius atitinkamos kolegijos trijų metų kursą ir Carn. Inst. of Technology dviejų metų kursą gaus iš karto du laipsnius, būtent Bachelor of Arts iš tos kolegijos ir Bachelor of Science iš Carn. Inst. of Technology. Prie to plano jau yra prisidėjusios šios mokslo institucijos: Albion College (Michigan), Allegheny College (Pennsylvania), Baldwin-Wallace College (Ohio), Denison University (Ohio), De Paum University (Ohio), Geneva College (Pa.), Hiram College (Ohio), Iowa Wesleyan Coll. (Iowa), Washington and Jefferson Coll. (Pa.), Washington and Lee Uuniversity (Vidginia ir Willamette University (Oregon).

Ta proga pažymėtina, kad Carnegie Institute of Technology yra Pittsburgh, Pa. mieste, įkurtas 1905 metais. Mokslapinigiams ir pragyvenimo išlaidoms metams reikia turėti bent $1,300. Institutas turi mokslapinigiams 20 metinių stipendijų po $500 ir per 60 stipendijų tarp $200 ir $500. Institutas turi šiuos skyrius: mergaičių kolegiją (Margaret Marrison Carnegie College for Women), meno, inžinerijos ir bibliotekininkų mokyklą. Be B. S. dar teikiami magistro ir doktorato laipsniai.

dijas Hobart ir William Smith

dija Hobart ir William Smith kolegijose.

1951 metų balandžio 30 d. bus paskirstytos šešios mokslapinigių stipendijos per visus ketverius metus tarp stojančių į vyrų Hobart College (Geneva, N. Y.) ir mergaičių William Smith College (Geneva, N. Y.). Keturios stipendijos numatytos į Hobart College stojantiems ir dvi į William Smith College stojančioms. Trys tų stipendijų bus paskirtos New Yorko valstybės gyventojams, o trys kitų valstybių gyventojams. Baigusieji ar bebaigiantieji gimnazijas (high schools) turi paduoti į tas mokyklas įstojimo prašymus nevėliau 1951 m. vasario 17 dienos. Stipendijos bus teikiamos atsižvelgiant į mokslo pažymius, anglų kalbos žinojimą ir parodytą pažangą matematikoje ir bent vienoje svetimoje kalboje.

Trūksta jaunų inžinierių

Pasibaigus karui dėl didelio skaičiaus studentų technologijos mokyklose buvo prisibijoma, kad daugelis nepajėgs rasti užsiėmimo savo specialybėje. Dabar padėtis susidarė priešinga: iš visur girdimi balsai apie jaunų inžinierių trūkumą, kuris toliau esą didės, bet nemažės.

Konkursiniai egzaminai į jūrininkystės mokyklą

Konkursiniai egzaminai vyksta kas savaite norinčių stoti į New York State Maritime Academy (Bronx N. Y.) nuo 1951 metų rugsėjo mėnesio. Kursas trunka ketverius metus ir baigusieji gauna B. S. arba B. M. E. (Bachelor of Marine Engineering) laipsnius. Mokėti už mokslą nereikia. Mokykla ruošia karininkus ir vadovaujantį personalą prekybiniam laivynui.

Lietuvos Gei. Konsulatas
New Yorke

ŽEMĖ 1000 MILIJONŲ METŲ AMŽIAUS

Alfred Rozenkrantz, Kopenhagos polytechnikos instituto geografinės istorijos profesorius, spėja, kad apytikriai Europos žemė yra 100 milijonų metų senumo.. Danija buvusi apgyventa prieš 15,000—20,000 metų, pirmiausia Jutlandijos viduryj.

PHILADELPHIA, PA.

MALONI LIETUVIŠKA UŽEIGA
ANTHONY BALCHIUNAS, SAV.
113 SOUTH 34th STREET
Arti Pennsylvanijos Universiteto

PETER DAVIDONIS
VYNAI — LIKERIAI — ALUS
2327 Brown Street Philadelphia, Pa.

MONUMENTS & CEMETARY MEMORIALS
E. J. WITALIS
MacDADE BLVD. CEDAR AVENUE
Rear entrance Holy Cross Cemetary
DARBY, PA.
Phone Darby 2467

ADAM'S CAFE
RESTORANAS IR BARAS
941 SPRING GARDEN, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-8785

Naujai atidarytas lietuviškas restoranas ir baras
TRAUN'S
N. E. cor. 7th and DAUPHIN STREET, PHILADELPHIA, PA.
Tel. PO 5-9566

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS
LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601-3 So. 2-nd Street Tel.: DEW 513
PHILADELPHIA, PA.

CHARLES J. ROMAN
(RAMANAUSKAS)
1113 Mt. Vernon Street Telefonas Poplar 4110
PHILADELPHIA, PA.
Moderniška laidojimo įstaiga: didelė graži koplyčia, erdvi salė su baru, pakelevingiems suteikiama nakvynė — viskas nemokamai.
Nelaimės valandą kreipkitės į mūsų įstaigą, dieną ir naktį — mes visados pasirengę suteikti geriausį patarnavimą.

VINCO VIDGINIO
MAISTO KRAUTUVĖ
438 JEFFERSON ST.
Philadelphia, Pa.
TR 1-6627

WILLIAM VALAITIS
Viskeriopas automobilių taisymas
730-2 E. Moyamensing Ave
Philadelphia, Pa.
Tel. Howard 8-0596

TRAUN'S CAFE
N. E. cor. 16th Street and Spring Garden
Tel. LO 7-8662, LO 7-4967
Res. Cheltenham 2562
Philadelphia, Pa.

GEO S. REINS
BAR
1625 S. 2nd STREET,
Philadelphia, Pa.
Tel. FU 9-0692

BILL and AL's CAFE
A. Rinkus ir V. Vinickas
1520 Cumberland Street
Philadelphia, Pa.

LIBERTY FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
204 NORTH BROAD STREET
Philadelphia 2, Pa.
(At Race Street Subway Entrance)
STATEMENT OF CONDITION AS OF JUNE 30, 1950

ASSETS

First Mortgage Loans	$6,127,087
Loans on Pass'k'ts and Certificates	54,717
Federal Home Loan Bank Stock	100,000
Cash on Hand and in Banks	618,076
Office Building and Equipment	95,906
Parking Lot—1415 Race Street	22,728
Deferred Charges and Other Assets	8,749
TOTAL	$6,988,258

LIABILITIES

Members' Share Accounts	$6,313,158
Loans in Process	29,765
Other Liabilities	4,827
Specific Reserves	11,483
General Reserves $295,000	
Undivided Profits 188,925	483,925
TOTAL	$6,988,258

CHARLES S. CHELEDEN, President
RAYMOND UZUMECKI, Secretary
HENRY KEMEKLIS, Treasurer
REGULAR DIVIDENDS
Payable June 30 and December 31. Paid without interruption since 1901. Never less than 2% percent per annum.

Raymond Wasikonis
RESTORANAS IR BARAS
2826 Master Street
Philadelphia, Pa.

NEW BRITAIN, CONN.

Quality Market
VICTOR ABECUNAS, Sav.
356 Park Street

Hartford Ave. Restaurant
ANDRIUS ŠVIRINAS, Sav.
36 Hartford Avenue

A. PETRAUSKAS
Restoranas ir viešbutis
Įvairūs gėrimai, geras maistas, puikūs kambariai
92 CHURCH STREET,

Paul's Restaurant
Paul Višniauskas, Sav.
pirmos rūšies maistas
Įvairiausi gėrimai,
31 Spring Street

JOHN B. VARKEL
PACKAGE STORE
Degtinė, vynas ir alus
411 Stanley Street
Tel.: 9-8218

Atvykę į Miami, Florida, paskambinkite, o mes tuojau nusiųsime automobilį ir jus parsivešime.
SOUTHERN CROSS HOTEL
Paul Usanis, Savininkas.
Jūs būsite patenkinti, apsistoję šiame didžiuliame, švariame ir gražiai įrengtame savo tautiečio viešbutyje.
Kainos prieinamos.
642 N. W. 3rd STREET MIAMI 36, FLORIDA
Telefonas: 82-9500

VIENYBĖ

An American Weekly in the Lithuanian language

Established in 1886 by J. J. Paukstis

JUOZAS TYSLIAVA, Editor and Publisher

Editorial and Business Office:

412 Bedford Ave., Brooklyn 11 N. Y. Phone EVergreen 4-0802

Subscription Rates: USA and possessions $4.00 per year, Canada $4.50, Elsewhere $5.50. Advertising rates on application.

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. under the Act of March 3, 1879.

Penktadienis, 1951 m. sausio 5 d.

PUSĖ ŠIMTO METŲ

Įpusėtas dvidešimtojo amžiaus pusšimtis.

Per šį laikotarpį žmonija nepaprastai daug pergyveno. Jei iš vienos pusės pradėdami antrąją dvidešimtojo amžiaus dalį galėtume pasidžiaugti milžiniška pažanga moksle ir civilizacijoj,nes gi šis pusšimtis metų žmonijai suteikė daugybę gyvenimo patobulinimų, tai iš kitos pusės su širdgėla turime prisipažinti, jog žmonių gyvenimas pasidarė žymiai netikresnis ir sunkesnis.

Išeitų, kad mokslas padėjęs gamtą apvaldyti, padėjęs nugalėti didžiuosius nuotolius, suteikęs daugybę gyvenimo patobulimų ir reikalingų daiktų gamyboje, padaręs pasakišką pažangą tuo pat metu neišmokė žmonių ramiai ir patogiai tomis mokslo ir pažangos gėrybėmis naudotis.

Per paskutinį pusšimtį metų žmonijos gyvenime įvyko tiek katastrofiškų įvykių, kad šiandieną daugumas žmonių su baime žiūri į artimiausį rytojų laukdami naujų bėdų.

Praėjo negirdėto žiaurumo du pasauliniai karai, kada į karo mašiną būdavo įtraukiami visi gyventojai, o nuo karo baisenybių nukentėdavo ne tik fronte kovoją vyrai, bet ir toli fronto užnugaryje esančios moterys ir vaikai. Ilgus amžius krauti turtai buvo viena akimirka sunaikinami. Žmogaus gyvybė kiekvienu metu ir bet kurioje vietoje atsidūrė pavojuje. Ir dar blogiau, kad karai pasidarė lyg ir neišvengiama dabartinio laikotarpio būtenybe.

Tad praeitas pusšimtis metų sukelia dvejopus jausmus. Mes didžiuojamės mokslo ir civilizacijos pasiekimais ir šiurpulingai atsimename, ką per tą laiką jau esame pergyvenę. Palinkėkime vieni kitiem, kad su praeitu pusšimčiu metų pasibaigtų ir toji baimė dėl savo gyvybės, dėl ramaus kūrybinio darbo.

NEPASTOVUS PASAULIO ŽEMĖLAPIS

Jei devynioliktame amžiuje valstybių sienos atrodė gan pastovios, tai jau šio amžiaus pradžioje prasidėjo nuolatiniai žemėlapio pasikeitimai. Dingo nuo žemės paviršiaus visa eilė valstybių, kurios praeityje atrodė galingos ir pasaulio politikoje suvaidino žymų vaidmenį. Čia tenka tik prisiminti garsią Habsburgų Austro Vengrijos imperiją ir eilę kitų. Pirmasis pasaulinis karas atnešė laisvę visai eilei tautų, tame skaičiuje ir mūsų Tėvynei Lietuvai.

Bet, dėja, toji laisvė nebuvo ilgiaikė.

Rusija iš senų senovės buvo laikoma despotiškiausia tautų pavergėja. Bet caro Rusija palyginus ją su dabartiniu Rusijos despotu tėra tik vaikiškas žaislas. Naujasis despotas po antrojo pasaulinio karo paglemžė ne tik tas tautas, kurios buvo iš rusų jungo išsivadavusios, bet dar pasisavino naujas žemes, kurių lig tol Rusija niekad nevaldė. Ir šis modernus pavergimas buvo kur kas žiauresnis, negu caro laikais. Tai jau įvyko mūsų visų akyse ir mes gerai žinome, ką reiškia tautai patekti dabartinės Rusijos valdžion. Greta socialinio gyvenimo sunaikinimo eina nuožmus rusų nacionalistinis imperializmas, kurs užimtose srityse, kaip pavyzdžiui Lietuvoje, jau visai nesivaržo.

Dabartinis laikotarpis ne tik nežada jokio nusiraminimo, bet dar naujus karus ir naujų tautų pavergimą. Nepasotinamas raudonojo imeperializmo apetitas žada naujus pasaulio žemėlapio pakeitimo. O po tų pakeitimų dar daugiau tautų atsiduris nežmoniškoje vergijoje ir didžiausiame varge.

AMERIKOS LIETUVIAI PER 50 METŲ

Amerikos Lietuvių gyvenime šis penkių dešimčių metų laikotarpis yra reišmingiausias.

Jei šio amžiaus pradžioje lietuviai vargo ir bėdos vejami čia pavieniai atvykdami jautėsi svetimų tautų tarpe nejaukiai ir buvo nedrąsūs. Tai per šį laiką jie išaugo į sąmoningą, gerai organizuotą ir šio krašto gyvenime vis didesnės reikšmės įgyjančią bendruomenę ir giliai patriotinę savo senosios Tėvynės atžvilgiu stambią tautos dalį.

Amerikos lietuvių sukurta didelė spauda verta pasididžiavimo. O jos organizacijos pasižymi ir gera veikla ir turtingumu.

Lietuvių sąmoningumas yra pavyzdingas. Tai parodo patriotiniais tikslais rengiamieji vajai, kurių metu daugelyje atvėjų buvo surinktos stambios dolerių sumos.

O štai mūsų Vienybė sulaukusi 65 metų jubiliejaus taip pat yra Amerikos lietuvių prisirišimo prie gimtojo žodžio garbingas pavyzdys. Vienybė kartu su visa mūsų visuomene pergyveno visus ir sunkius laikus ir džiaugiasi laimėjimais.

Galima tik įsivaizdinti kokia nelaimė šiuo metu būtų lietuvių tautai, jei jos žymi dalis nebūtų atsidūrusi šiame krašte. Ir nors šiandien visa Lietuva pergyvena sunkiausią savo istorijoje metą, bet dar gyva yra Amerikos Lietuvija, kol ji tebėra patriotiškai nusiteikus, kol ji dirba ir kuria savo tėvynei, tol dar galima pasakyti, kad mes dar ne viską praradom. Netenka abejoti, kad ir Lietuvoje likę patriotai ne kitaip galvoja. Jie tiki mūsų Tėvynės meile, jie tiki mūsų pasiaukojimu.

Tad neapvilkime jų, ten už okeano vargstančių ir gražesnių dienų laukiančių.

ROOSEVELTO PATARĖJAS — STALINO ŠNIPAS

Hiss, vienas iš daugelio Amerikos intelektualų dirbančių komunistams

1. ALGER HISS STUDENTAVIMO LAIKAIS

1950 m. sausio mėnesį, po dviejų metų tyrinėjimo ir kvotų Senato komisijoj ir dviejose teismo sesijose, Alger Hiss buvo pripažintas komunistu ir Sovietų Sąjungos šnipu. Tai buvo tas pats Alger Hiss, kuris lydėjo prezidentą Rooseveltą į Jaltos konferenciją, kaip jo politinis patarėjas. Tas pats Hiss, kuris 1945 m. buvo įtakingiausias Amerikos delegacijos Jungtinėms tautoms organizuoti San Franciske narys. Delegacijos pirmininkas, tuometinis užsienio reikalų sekretorius Stettinius menkai nusivokė apie pokarinę politiką. Reikalų tvarkymas buvo pavestas Hissui, delegacijos sekretoriui. Per visas šias konferencijas Alger Hiss buvo paklusnus sovietų agentas, — ne už pinigus, bei iš įsitikinimo.

Surinktomis James Kilgallen (INS) biografinėmis žiniomis, Alger Hiss universiteto laikais kreipė visų mokytojų ir draugų dėmesį savo gabumais ir savo rimtumu. Baigęs John Hopkins universitetą savo gimtajame mieste Baltimorėj, jis 1926 m. persikėlė tęsti teisės studijas į Harvardo universitetą.

Ten Hiss susipažino su profesorium Feliks Frankfurter, dabar Aukščiausiojo teismo nariu. Frankfurterio įtaka visais Roosevelto valdymo laikais buvo labai didelė. Jis remdavo "liberalinių"— radikalinių pažiūrų studentus, o jiems baigus universitetą įvesdavo į aukštas valdžios ir visuomenės vietas.

Baigęs universitetą Hiss, Frankfurterio parekomenduotas, tapo Oliver Wendell Holmes, Aukščiausiojo teismo nario, sekretorium. Tai buvo gera karjeros pradžia jaunam teisininkui.

DEPRESIJOS METAIS

1929-1931 metų ekonominė krizė Amerikoj ir visame pasaulyje sudarė patogias sąlygas įsigalėti komunizmui. Kapitalistinė demokratija atrodė baigianti savo dienas. Intelektualiniai sluoksniai ieškojo išeities iš besikartojančių ūkinių sunkenybių. Labai daug iš jų būvo įsitikinę, kad komunistinė sistema Sovietų Rusijoj, kur "nėsą jokių ekonominių krizių ir didžiausias darbininkų bei produktų trukumas vietoj pertekliaus," yra toji sistema, kuri netolimoj ateity turės pakeisti kapitalistinę santvarką Amerikoj ir likusiame pasauly.

Alger Hiss tada buvo jau įsitikinęs komunistas, partijos narys, ir dar daugiau — Sovietų Rusijos šnipas iš idėjos.

Jis tada persikėlė į Washingtoną, gavęs atsakingą vietą (generalinio patarėjo) žemės ūkio departamente. Netrukus jis pradėjo bendradarbiauti su Wittaker Chambers, svarbiu sovietų špionažo organizacijos nariu, kuris viešajame gyvenime buvo žinomas kaip Time, politinio žurnalo, redaktorius su 30,000 dolerių metine alga.

Hiss atsidūrė toj pačijo komunistų šnipų celėj, kaip ir Chambers. 1934 metais Hiss pradėjo vogti vyriausybės dokumentus, ir jų nuorašus arba fotokopijas perdavinėti sovietams, tarpininkaujant minėtam Chambers. Tarp Hiss ir Chambers ir jų šeimų išsiplėtojo artima draugystė. Nežiūrint to, kad iškilo Hisso šnipinėjimo byla teisme, Hiss mėgino teisme nuneigti savo pažintį su Chambers ir jo šeima.

1935 metais Hiss susipažino su komunistų agente Hede Massing, buvusia Gehard Eislerio žmona, o šis paskutinysis buvo apšauktas pirmuoju Stalino šnipu Amerikoj (prieš pora metų jis pabėgo į Europą, ir dabar yra Rytų Vokietijos propagandos ministeris). Hede Massing teisme parodė, kad prie sovietų šnipų organizacijos priklausė be kitų Noel Field, aukštas valdžios pareigūnas ir artimas Hisso draugas. Jie visi paklusniai dirbo NKVD pulkininkui Boris Bykov, gyvenusiam New Yorke.

Hiss galėjo geriausiai pasitarnauti sovietams kaip šnipas, perėjęs dirbti į valstybės (užsienio reikalų) departamentą. Nuo 1936 metų iki 1939 metų Hiss buvo valstybės vicesekretoriaus Francis B. Sayre padėjėjas. Nuo 1939 m. iki 1944 m. Tolimųjų Rytų reikalų politinis patarėjęs užsienio reikalų departamente. Nuo 1944 m. iki 1047 m. Ypatingo politinio skyriaus patarėjas departamente.

Kaip šio svarbaus skyriaus patarėjas, jis lydėjo Rooseveltą į Jaltos konferenciją ir darė viską, kad tik Stalinas įsigalėtų pasaulyje. Kaip Amerikos delegacijos sekretorius Jungtinėms Tautoms organizuoti, Hiss padėjo išdirbti palankų Sovietų Sąjungai statutą, kad jį vėliau, naudodamasi Roosevelto pasiūlyta (tokių patarėjų, kaip Hiss, įpiršta) veto teise galėtų sabotuoti taikos darbą per Jungt. Tautas.

3) DIDŽIOJI SENSACIJA 1948 METAIS

Alger Hisso šnipinėjimą susekė ne saugumo organai. Jo darbai iškilo viešumon per minėtą Time redaktorių Wittaker Chambers, kuris, pamatęs, į kokią vergiją veda komunizmas, išstojo iš komunistų partijos ir paskelbė: Alger Hiss komunistas ir Sovietų Rusijos šnipas.

Jeigu ne Chambers, šiandien Hiss tęstų ir toliau savo pragaištingą darbą. Chambers paskelbė, kad Hiss 1935-1936 m. pristatinėdavo jam, Chambers, buvusiam tuo metu sovietų špionažo organizacijos patikėtiniu, slaptus valstybės departamento dokumentus.

Tai buvo didžiausia sensacija Amerikoj. 1948 metais rugpiūčio 3 d., pakviestas į Priešamerikinės Veiklos komisiją Washingtone pasiaiškinti, Hiss pareiškė, kad Chambers tvirtinimai yra grynas melas. Kiek jis prisimenąs, tvirtino Hiss, jis niekad savo gyvenime nebuvęs susitikęs su Crambers.

Chambers iš savo pusės teigė, kad Hiss lankydavosi pas jį namuose, padovanojo jam Fordo automobilį (šnipinėjimo reikalams), kad Hiss žino, jog Chambers buvo komunistų partijos narys, kuriam Hiss mokėdavo partijos nario mokesčius.

Suvedus akis į akį Hiss ir Chambers, Kongreso tardytojai paklausė Hiss, gal jis prisimenąs Carl, arba Grosley (taip slaptoj veikloj vadinosi tada Chambers). Taip, jis prisimena Crosley, bet jo dantys buvę blogesni, negu šio pono, kuris stovi prieš jį. Chambers paaiškino, kad jis įsidėjęs paskutiniais metais dirbtinius dantis.

Už neteisingus tvirtinimus, "užsigavęs" Hiss iškėlė bylą Chambers'ui, reikalaudamas iš jo 50,000 dolerių, vėliau sumą pakėlė iki 75,000 dolerių.

Laimei, Chambers ne visus gautus iš Hisso dokumentus buvo perdavęs sovietų agentams. Jis savo farmoj Marylande buvo užslėpęs dalį nuorašų valstybės departamento slaptų dokumentų, savo metu gautų iš Hisso. Jis tuos dokumentus pristatė tardytojams. Bet to dar nepakako. Teismas nenorėjo tikėti, kad buvęs prezidento Roosevelto globotinis galėtų būti nuteistas kaip savo krašto išdavikas.

Viešos ir slaptos jėgos dirbo, kad išgelbėti Hissą. Per teismą buvo reikalauta, kad gydytojai patikrintų Chambers sveikatą. Atsirado "psichijatrijos specialistų,"kurie tvirtino teisme kad Chambers yra psichiškai nesveikas, sergąs melavimo liga. Federalinis grand jury teismas New Yorke, 1949 m. gegužės 31 d. paskelbė savo nuomonę: teisme nebuvo galima įtikinti daugumą, kad Hiss būtų kaltas.

KAPITALAS IEŠKO SAUGIOS VIETOS

Nuo Korėjos karo pradžios — iš Europos jau išvežta apie keturi bilijonai dolerių. Daugiausia pinigų ir vertybių gabenama į Pietų Ameriką. Urugvajus yra tapęs Vakarų pusrutulio — Šveicarija. Per trumpą laikotarpį į čia atgabenta apie 40 milijonų aukso ir kitokių vertybių, tarp jų, žinoma didelės sumos dolerių ir šveicarų frankų. Finansų istorijoje naujas įvykis, kad stambaus kapitalo pervedimas vyksta iš Šveicarijos. Iki šiol Šveicarija buvo šalis, kuri traukė kapitalą iš nesaugių zonų. Deja, šiais neramiais laikais pajudėjęs kapitalas ir kalnuotoje Šveicarijoje neranda užuvėjos. Jeigu kituose Europos kraštuose dar nedaug kas atsitiko, tai iš Šveicarijos išvežtos nepaprastai didelės sumos. Jeigu apie tai viešumoje girdima nedaug, tai rodo, kad finansų problemos aptariamos ir sprendžiamos slaptai. Žinių į viešumą tais klausimais nedaug patenka. Tačiau bėgantis kapitalas finasistams tapo viena iš svarbiausių problemų. Su jo pajudėjimu jau buvo sušaukta nemažiau kaip 217 pasitarimų ir konferencijų. Suprantama, kapitalo išvežimas nėra grynai savininko dalykas, nes pinigų netekus kenčia krašto visas ūkis.

Dar 1949 metais Europos stambūs pramonininkai išgavo leidimus įsteigti Argentinoje 100 fabrikų. Išaugusios įmonės šiandien Argentinos valdžios jau vertinamos apie 140 milijonų dolerių. Joms įrengimai atgabenti iš Prancūzijos, Italijos, Šveicarijos ir Čekoslovakijos. Argentina, nors virtusi socialinių bandymų šalimi, tačiau kapitalistai bėgliai čia randa geras įsikūrimo sąlygas.

Iš Pietų Amerikos valstybių Panama irgi pasidarė kapitalo prieglobsčiu. Čia atkeliauja piniguočiai, kurie trokšta pasipelnyti spekuluodami devizomis. Tiesa krašto valdžia uždraudusi prekybą auksu, tačiau devizomis prekyba laisva! Pasaulyje dar aptinkama ir tokių vietų, kur prekiaujama laisvai devizomis ir auksu. Tai Tanžeras ir tame šiauriniame Afrikos pakraštyje šiandien susispietę šauniausi pinigo makleriai. Tai tikras spekuliantų rojus. Deja, pinigams tai tik prekyvietė, kapitalas nesijaučia ir čia saugus.

Su kapitalo persikėlimu iškilo ir nuosavybės apsaugojimo klausimas. Finansininkų spauda aptaria kaip naudingiau investavus pinigus ir apsaugojus turtą. Suprantama, kad pirmoje eilėje galvojama apie auksą. Bet ar žinoma aukso būsimoji kaina? Taigi apskaičiavimus tenka priimti atsargiai. Tikriausia, auksas savo vertės ir trečiame pasaulio kare nepraras, klausimas gali būti tiktai, ar savininkas nepraras aukso? Valstybės kėsinimasis į privačią nuosavybę dažnai priklauso nuo kariavimo būdų ir gresmės karo metu. Taigi nevisuomet paranku turtą pervesti į auksą. Auksas tera vartotinas tik kaip apibrėžtas ūkio metalas. Jeigu įvyktų mūsų monetarinės sistemos sukrėtimas, tai aukso vertė iš pagrindų pasikeistų. Šiaip ar taip auksas ir toliau lieka geras mainų objektas. Deimantų vertė žymiai prašoka auksą, bet šitų brangenybių prekiavime reikia gero patyrimo, o su auksu tiek nerizikinga.

Geras pagrindas nuosavybę apsaugoti, tai paskirstymas dalimis. Sakoma, padalink turtą į tris dalis ir gyvensi ramiai. Už vieną dalį pravartu įsigyti brangenybių, už antrą — nejudomo turto ir trečią — palikti pinigais. Tai tinka ypatingai ramiems laikams, bet prieštarauja paskutiniems patyrimams. Juk per paskutinį dešimtmetį buvo dešimtys tūkstančių žmonių išstumti iš nuosavų namų ir sodybų. Jiems nebuvo leista pasiimti jokių vertybių, o atsinešti pinigai naujose vietose buvo beverčiai.

Šiuo klausimu yra dar viena nuomonė, kuri bus pati svarbiausia, tai visų tvirtas tikėjimas, kad karas, jeigu jau būtų neišvengiamas, vėliau ar anksčiau pasibaigs Vakarų pusrutulio pergale, taigi ir Vakarų ūkio santvarkos laimėjimu. Iškeitu klausimu darant apskaičiavimus šito veiksnio ypatingai tektų nepraleisti.

N. A.

PASIŪLYMAS PERTVARKYTI BALFĄ

BALF'as jau turi rūpintis pradėti persiorganizuoti. Privalo tapti šalpos skyriaus ALT ar, Amerikos Lietuvių Bendruomenės, jeigu tokia bus įkurta.BALF'o valdyba neprivalo dengtis pereito karo metu pravestu - įstatymu, kad ji turi sau paskirai laikytis. Jei reikia, gali formaliai likviduotis, bet nesilaikyti taip kaip dabar, kada tik paprastomis visuomenės — ir dypukų — aukomis galima jau lengvai išlaikyti tuos apie 10,000 likusių senelių ir šiaip negaluojančių tremtinių. Tų aukų ateis kad ir nedaug, vis tik kiek, kiek reikalinga, o mūsų veikėjams bus sutaupyta į seimą važiavimo, seimavimo ir baliavojimo kaštai. Tą sumą galėtume skirti Lietuvos laisvės bylai. Juk kas nors ateina, kas nors turės įvykti greitu laiku, ir mūsų jėgos privalo būti koncentruojamos. Jeigu pati BALF'o vadovybė nesiims žygių savo veiklai perorganizuoti, tai turės padaryti pati visuomenė. BALF patalpos galėtų būti pavestos Pasaulio ar Amerikos Lietuvių Bendruomenės centru. Juk tai vis mūsų, tų pačių lietuvių pinigais pirktas pastatas.

Dabar BALF'o centro išlaikymas metams kaštuoja jau daugiau negu reikalinga išlaikymui metus laiko tų apie 10,000 likusių tremtinių, o jų skaičius juk vis mažėja.

K. S. Karpius.

LAISVĖS MOBILIZACIJOS VAJUS

Su širdies skausmu tenka pažymėti liūdną faktą, kad žinomasis despotas, kuris pavergė Lietuvą, dar ją tebekankina. Mūsų tėvų kraštas tebėra plėšiamas. Jo gėrybės vežamos į Rusiją, kad galėtų pasipuošti ir skaniai pavalgyti bolševikų biurokratija. Jo pramonė ir žemės ūkis yra įkinkyti į karinę Sovietų imperializmo mašiną.

Ir kas už viską baisiausia — nesiliauja Lietuvos žmonių gabenimas į šiaurines Rusijos sritis ir Sibirą prievartos darbams, kur daugelis jų žūna kiaikiose skurdo, bado ir teroro sąlygose.

Šita pasibaisėtina lietuvių tautos padėtis paliktų mus be jokios vilties dėl jos ateities, jeigu tiktai vieniems lietuviams būtų svarbus jos likimas. Bet Lietuva nėra vienintelė bolševikų tiranijos auka. Ištisą eilę tautų ištiko tokia pat nelaimė. Ir jų išgelbėjimas yra neatsiskiriamai susijęs su Lietuvos. Be jų išlaisvinimo negalėtų jaustis saugios ir didžiosios Vakarų tautos, kurios dar tebėra laisvos.

Jos vis aiškiau mato gresiantį pavojų ir paskutiniu laiku ėmė mobilizuoti savo pajėgas kovai prieš piešikišką Kremliaus imperializmą. JAV, kurios niekad nepripažino Lietuvos aneksijos, stovi šito galingo sąjudžio priešakyje.

Lietuvių tautos pastangos nusikratyti bolševikinės tiranijos jungo yra tos pasaulio kovos dalis.

Taigi atėjo laikas ir mums mobilizuoti savo pajėgas!

Pradėkime tuojau ir stokime į darbą visi!

Amerikos Lietuvių Taryba savo suvažiavime New York'e nutarė pravesti platų aukų rinkimą Lietuvos išlaisvinimo reikalams. Todėl ALT Vykdomasis Komitetas šiuo skelbia **Laisvės mobilizacijos vajų.**

Pirmas šio Vajaus tikslas yra surinkti Lietuvos laisvinimo reikalams $100,000.

Antras jo tikslas — tvirčiau susiorganizuoti, įtraukiant į darbą daugiau lietuvių draugijų ir paskirų asmenų, sudarant savanorių darbuotojų ir nuolatinių aukotojų būrius.

Trečias tikslas — plačiau paskleisti Lietuvos laisvės idėją amerikiečių visuomenėje, gauti valdžios žmonių ir įtakingų asmenų paramą Lietuvai.

Pranešdamas apie tai, ALT Vykdomasis Komitetas prašo visus ALT skyrius, draugijų sąryšius miestuose ir kitas lietuvių organizacijas tuojau pradėti šitam Laisvės Mobilizacijos Vajui ruoštis.

Nedelsiant susirinkite, pasitarkite ir padarykite planus. Renkite prakalbas ir pramogas Lietuvos išlaisvinimo naudai.Kvieskite į talką vietinius veikėjus. Įgaliokite darbščius ir patikimus aukų rinkėjus, informuokite spaudą.

Paraginimai ir smulkesnės instrukcijos yra siunčiami iš ALT Centro (1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Illinois) tiesiog į kolonijas. Toliau jų bus pasiųsta daugiau.

Dar kartą: Stokime visi į darbą.

Mobilizuokime visas gyvąsias lietuvių tautos jėgas Lietuvos išlaisvinimui.

Amerikos Lietuvių Taryba
Vykdomasis Komitetas

AMERIKOS BALSAI

Walter Winchell (per ABC radijo tinklą): Mūsų galutinės jėgos niekad nebuvo didesnės, kaip dabar. Mūsų slaptieji ginklai yra tokie galingi, kad mes jų nenorime naudoti išskyrus patį blogiausį atvejį. Mūsų tauta gali kovoti su kiekviena kita tauta arba tų tautų kombinacija. Mūsų slaptuose arsenaluose yra pakankamai ginklų nušluoti nuo žemėlapio visus Rusijos miestus, didesnius kaip 100,000. Mes galime vienu puolimu sunaikinti 50 milijonų rusų. Mes galime iširūkyti visus kiniečių telkinius iš Korėjos per vieną naktį, bet jei mes tai nedarome, tai tik todėl, kad mes išnaikintume 29,000,000 korėjiečių, kuriuos mes norime išvaduoti. Mes galime dar greičiau sunaikinti Kremlių, negu išvaduoti Korėją. Bet tarp 50 milijonų rusų, kurie žūtų per tokį antpuolį, būtų 25 milijonai vaikų. O kariauti prieš vaikus nėra mūsų tradicija.

George Sokolsky (Journal American): Mums dabar tenka galvoti apie mūsų moralinės padėties nuženiminą. 1943 m. lapkričio 26 d. Kaire buvo pasirašyta tarp Roosevelto, Churchillio ir Chiang Kai-sheko sutartis Tolimųjų Rytų klausimams tvarkyti. Penkias dienas vėliau Roosveltas ir Churchillis susitiko Teherane su Stalinu. Jie nepainformavo Chang Kai-sheko, kad ten jie pasirašė naują susitarimą, pagal kurį Kairo sutartis liko be vertės. Visos dabartinės mūsų bėdos prasidėjo nuo ano didžiojo melo. Korėjos karas yra tiesioginis vaisius Amerikos ir Anglijos susitarimo su Sovietų Rusija, perleisti jai Mandžūriją. Susitarimas Tererane buvo mūsų moralinis Dunkirkas.

New York Times (Harry Schwartz): Boris Shub knyga. Pasirinkimas parodo, kad 200 milijonų gyventojų po Kremliaus letena, visa eilė savarankiškų tautų, užimtų raudonosios armijos ir slaptosios policijos, nėra Sovietų Sąjungos stiprybė, bet jos silpnybė. Tai yra Kremliaus Achilio kulnis, kuris imtynių su Vakarų demokratijomis metu gali būti tikroji Maskvos galybės pražūtis.

Gen. Einsenhower sudarė štabą

Paryžiuje pradėti vyriausio Europos karo pajėgų vado štabo sudarymo darbai. Gen. Eisenhowerio biuras jau sudarytas. Visi tarnautojai turi kalbėti angliškai, prancūziškai ir vokiškai.

Kai kurie gen. Eisenhowerio padėjėjai bus amerikiečiai. Jo štabas greičiausia bus Versalyje, ties Paryžium, o jo skyrius Vak. Vokietijoje Heidelberge ar Frankfurte prie Maino.

TIKRAI NE KOMIŠKA

Rašo PR. LAPIENĖ

Ben. Babrauskas, prisimindamas Amerikoj įsikūrusių rašytojų atsišaukimą į visuomenę, rašo Drauge tai tragiška esą, kad ne visuomenė, o patys rašytojai tokiais dalykais rūpinasi. Dar tragiškiau esą, pamanius, kad vargu kas į Rašytojų Draugijos įsteigtą fondą prisiuntė aukų.

Amerikos lietuvių visuomenė daugumoj domisi daiktais tik jai matomais. Nori ji pažinti ir mūsų knygos autorių. Norint išgauti iš tokios visuomens dolerį, paremti rašytojo kūrybai, reikia jai parodyti, kad ir didžiausieji talentai minta tąja pačia kasdienine, kaip ir mes.

Kuomet 1949 m. vasarą išgirdau apie planuojamą rašytojų visuotiną sąskridį, aš pasisiūliau į talką. Aš pakišau mintį, kad, šaukiant tokį suvažiavimą, reikia į jį pakviesti ir mūsų žymesniuosius verslininkus ir visuomenininkus. Po gražios rašytojų programos žodžio mene, kam nors "iš šalies" pasiūlyti įsteigti rašytojams fondą, į kurį dalyviai po mažiau ar daugiau suaukodami padarytų gerą pradžią vietoj. Stropiai su vienu iš svečių ruošėme tam dirvą. Deja, beveik prieš paskutinę dieną tas suvažiavimas buvo atšauktas...

Kadangi tai visa buvo reklamuota mūsų spaudoj, o su kai kuriais visuomenininkais buvau tiesioginiai pašikeitusi mintimis, vėliau daugelis mane klausinėjo, kodėl rašytojų suvažiavimas neįvyko.

Nieko negalėjau paaiškinti, nes ir aš to priežasties nežinojau. Tik mačiau spaudoje, kad apie rašytojų suvažiavimo laiką ir vietą bus paskelbta vėliau. Tas "vėliau", kaip žinome, įvyko Bostone prie uždarų durų, o po to — pasirodė mūsų visoje spaudoje rašytojų atsišaukimas į visuomenę, prašant aukų. Toks atsišaukimas iš pačios visuomenės, aišku, būtų skambėjęs gražiau. Bet ar kalta toji visuomenė, kurią, atrodo, rašytojai (O gal reikėtų sakyti rašytojų dr-jos valdyba) tiksliai ignoruoja ir nenori jos pažinti?

Amerikos lietuviai nėra šykštūs. Kartais jie labai dosnūs. Bet šiuo laiku tikrai jiems perdaug galvos sukamos aukų prašymais ir jie nebemoka susiorientuoti, kuris fondas labiau jų dolerių reikalingas. Kad tai tiesa, puikiai paliudyja ir tūlas J. Kojelis, kurio straipsnis, tilpęs tame pat dienraštyje kiek vėliau už Babrausko, paryškina susidariusią lyg ir komišką tragišką buitį. Išskaičiavęs kiek vien Chicagoj tremtiniai, šokę konkuruoti su senais amerikiečiais, prisisteigę draugijų, klubų, įvairiausių ratelių, kad, pasak jo, ten dar kol kas likę nesuorganizuoti tik senberniai ir plikiai. Ir visi būriai — būreliai **"apeliuoja į lietuviškas širdis ir pinigines"**. O visuomenė suagituota gražiais šūkiais, **dažnai nukreipia dėmėsį ir... paramą į ne pirmaeilius tikslus"**.

Štai kodėl taip yra, kaip yra. O jei dabar dar toji pasyvioji rašytojų atžvilgiu visuomenė pažodžiui pasiskaičiusi taip ir supras Ben. Babrausko straipsnį, kuriame jis sako Nepriklausoma Lietuva davusi tik du poetu (Ak, koks drąsus tvirtinimas ir ar drįstų kas šiandien garsiai paskelbti tuos du išrinktuoju!), tai savaime aišku, kad kaltinamajai visuomenei koki tai rašytojų fondai nei galvoj nebus.

Jaučiu, autorius rašydamas savo mintis taikė saujelei išrinktųjų, kuri jį norimai supras. Bet rašytojams paramos laukiama iš visuomenės, kuri ne be pagrindo pagalvoti gali, jog du rašytojai lengvai gali susirasti šiltadaržį, o visi kiti, kaip ir likusieji mūsų tautos **"kūrybingai nusiteikę žmonės,"** tegu manosi kas sau.

Visa tai turint galvoje, mano nuomone, nieko kito nebelieka daryti, kaip tik patiems rašytojams per savo klubus — skyrius ieškoti lėšų jų kūrybai paremti. O kad lietuvių visuomenė nėra šalta tuo atžvilgiu, tvirtina jau buvę įvairiuose miestuose literatūros vakarai.

SLAPTO RYŠININKO NUOTYKIAI

'RANKAS AUKŠTYN — ARBA ŠAUSIM!'

Rašo S. VAINORAS

Ši pasidavimo formulė nuskambėjo vokiškai einant man su pažįstamu latviu tylia Dzintarų vasarvietės alėja į Rygos pajūrį.

Pakeliui iš Estijos į Lietuvą užsukau čia susitikti su vienu Rygos lietuviu, A. M., kuris čia atvykdavo po darbo. Atsitiktinai sutiktas bendras pažįstamas, užkvietė į restoraną, užvalgyti ir pasikalbėti apie žmonių nuotaikas, braškant vokiečių frontui.

Tai buvo liepos 9 d. Raudonoji armija artėjo prie Vilniaus, Daugavpilio, stumdama vokiečius vis toliau į vakarus. Išgąsdinti vietiniai gyventojai mėgino kas kaip galėdami, — vieni laivais į Švediją, kiti laivais ar sausumos keliais į Vokietiją—pasprukti iš apsupimo. Daugis vis dar galvojo, kad gali įvykti palankių pasikeitimų paskutinę valandą.

Taip šnekučiuodami apleidome restoraną, pasukom į pajūrio pusę pasivaikščioti, kol atvyks mūsų bendras draugas. Tuo metu iš užpakalio pasigirdo įsakymas: "Rankas aukštyn — arba šausim!"

"Pagaliau atėjo tas momentas!" pagalvojau, keldamas rankas ir atsisukdamas veidu į tą pusę, kur pasigirdo ši komanda. Pamačiau du seklius, atkištais į mus revolveriais. Vienas jų įprastu judesiu šoko prie mūsų ir staiga užmetė ant rankų grandines. Kitas apspaudė kišenes ir paklausė, kaip mano pavardė.

—Tomas Radvila, atsakiau.

—Nieko panašaus. Jūs esate... — atsakė geštapininkas, suminėdamas mano tikrą pavardę.

— Tai nesusipratimas, — mėginau išsisukti.

—Mes tuojau jus įtikinsime, kokia jūsų tikroji pavardė,— piktai atšovė agentas.

Nei jie, nei aš nebemanėme, kad tai nesusipratimas, išskyrus mano draugą latvį, su kuriuo mes buvome sukaustyti ta pačia grandine. Jis turėjo falsifikuotą pažymėjimą, kad dirbąs viename vokiečių kontroliuojamame latvių laikraštyje(neturinčius darbo pažymėjimų, kaip žinome, vežDavo į Voiketiją darbams).

Čia pat buvo jo namas, į kurį mes paprašėme geštapininkus, "nesusipratimui" išaiškinti. Latvis labai nustebo, kad jis buvo nuo manęs atrakintas ir išleistas iš kambario. Likau vienas su dviem geštapininkais. Prasidėjo mano dokumentų tikrinimas. Jie buvo išrašyti arba slaptos organizacijos, arba išduoti valdžios įstaigų, bet tik kita pavarde. Geštapininkas išsitraukė krūvą mano fotografijų, vieno ir su draugais. Grupinėse nuotraukose aš atžymėtas ir ant fotografijos užrašyta mano tikroji pavardė (per kratas ir areštus Kaune, geštapui pateko į rankas mano fotografijų albumas).

— Čia matai visa eilė draugų, kurie jus vadina ta pavarde, kurios mes senai ieškome, — išdidžiu tonu dėstė agentas.

Įsitikinęs, kad geštapininkai tikrai žino, ką jie pagavo, tariau jiems komplimentą:

— Taip, jūs gerai dirbote. Jūsų viršininkai pakels jūs užtai į aukštesnius laipsnius.

Taip prisipažįstant bus ir man ir jiems geriau, atsakė vyresnis agentas. Man atėjo į galvą mintis pasiderėti.

— Aš norėčiau su jumis pasikalbėti prie keturių akių. Vyresnis geštapininkas kiek pagalvojo, paskui paėmė į ranką revolverį ir paprašė savo draugą išeiti iš kambario.

— Ar jūs latvis ar vokietis— paklausiau jį.

— Latvis, jis atsakė (jis buvo Latvijos vokietis).

— Ar latvio akimis žiūrint mano veikla yra tokia svetima ir nesuprantama? — vėl paklausiau.

—Aš esu latvis vokiečių tarnyboj, — leidosi į kalbą mano nugalėtojas.

— Na, o kaip baltiečių patriotinis sąjudis atrodo vokiečių akimis žiūrint? Aš manau, rimtų vokiečių ne nacių, kurių dienos suskaitytos. Leiskit man dingti, ir aš užtikrinu, jūs turėsite dėkingą draugą ateity.

Jis nustebo mano prašymu, bet, žinoma, ir jo nepatenkino. Mano pasirodymas Rygos erdvėj esąs žinomas iki pat geštapo viršininko. Būstinėj Reimers gatvėj laukia mane pristatant. O be to, jis ne vienas, už durų jo pegelbininkas, kuris galįs jį lengvai sunaikinti už tokį darbą.

Kalbėti ta kryptimi buvo beprasmiška. Įėjusiam pagelbininkui geštapininkas liepė mane nugabenti į Rygą. Jie išaiškino, kad sunku šiuo momentu gauti automobilį ir kad mane teksią gabenti traukiniu.

Mano rankas surakino užpakaly, o švarką, man prašant, uždėjo ant pečių, taip kad šiltą vasaros vakarą traukinio keleiviai net nepastebėjo, kad geštapo seklys gabena sukaustytą auką.

Žiūrėdami - pro - bėgančio traukinio langą, kalbėjome įvairiomis dienos temomis, daugiausia komentuodami karo naujienas. Jis, palydovas, lyg pasitenkindamas prisipažino, kad su mano areštu ir patriotų persekiojimu jis nieko bendro neturėjęs. Buvęs ankščiau fronte, vėliau policijos daliniuose, o šiandien jam įsakė padėti areštuoti gaudomą žmogų, kurį sekliai pastebėję Rygos geležinkelio stotyje, išlipant iš Talino traukinio.

— "Pristatau areštuotą"— tarė mano palydovas, suminėdamas mano pavardę, įėjęs į geštapo būstinę Rygoj.

Iš gretimų kambarių ir durų išlindo krūva žemesnių ir aukštesnių policijos pareigūnų, pasižiūrėti, kaip atrodo tasai senai gaudomas prasikaltėlis.

Dainininkė Joan Francis, kuri dainuos Vienybės Sukaktuviniame koncerte vasario 4 d., kalbasi su dirigentų Bamboschek po operos spektaklio Philadelphijoje.

STEBĖJIMAI IR MINTYS

Lietuvių iševių spauda rodo ypatingą, pasigėrėjimo vertą, gajumą. Štai skaitome visą eilę Pietų Amerikoje išeinančių laikraščių. Jų padėtis matyt yra žymiai sunkesnė negu JAV lietuvių spaudos, nors ir čia, kaip sakoma, ne pyragai.

Kitos išeities nerasdami, laikraščių leidėjai susiranda geradarius, kurie išleidžia vienas vieną laikraščio numerį, kitas jau sekantį. Tuos leidėjus ten vadina "garbės leidėjais."

Tokie patriotiniai lietuviai, kurie nesigaili savo sunkiai uždirbtų pinigų laikraščiui palaikyti atlieka tikrai garbingą darbą. Ir kol tokių asmenų susiras, Pietų Amerikos spauda gali būti tikra, kad ji galės jei ne stipriau gyventi, tai bent vegetuoti.

Spaudos didelė reikšmė mūsų išeivijos gyvenime visiems yra žinoma ir suprantama.

***

Nuo pat savo atsiradimo lietuvių spauda pareikalavo daug pasiaukojimo ir ištvermės. Be knygnešių, be pusbadžių gyvenusių redaktorių juk nebutume savąją spaudą išauginę.

Mūsų spaudos gyvenimą lydi vargas ir nuolatinis nepriteklius. Tik gal neilgas dešimtmetis Nepriklausomybės laikais buvo atpalaidavęs lietuvių spausdintą žodį nuo didžiųjų sunkumų. Bet tas laimingas laikas pasibaigė. Ir mes jau matome, kad atsidūrėme vėl toje pačioje padėtyje, kokioje buvo spauda knygnešių laikais.

Ir šiandien jau visai aiškiai matome, kad lietuvių spauda be knygnešių dvasios, be ano pasiaukojimo, negalės išgyventi.

Kaip būtų galima savo spaudai padėti. JAV lietuvių spauda yra reikalinga nuolatinės visuomenės paramos.

Aplamai paėmus mūsų visuomenėje yra pakankamai savo spaudai prijautimo. Nuotaikos geros. Bet ar pastebimas organizuotas ir planingas darbas. Nežinau ar atsiras bent viena organizacija, kuri galėtų pasakyti, jog viską padarė savo spaudai, ką ji būtų galėjus padaryti.

Jei šios kelios pastabos rimtai būtų išklausytos, norėtųsi pasiūlyti, kad kiekvienoje lietuvių kolonijoje būtų surastas modernus "knygnešys", kurs pasiaukotų ir pastoviai rūpintųsi lietuvių patriotinės spaudos platinimu.

Tokio spaudos platintojo adresas turėtų būti paskelbtas laikraščiuos, kad vietos žmonės galėtų visados į ji kreiptis. Jis užrašytų laikraščius, paragintų nudelsiančius tai padaryti ir nuolatos bendradarbiautų su redakcijomis. To maža. Jis dar turėtų pasirūpinti, kad mieste būtų atskirais numeriais pardavinėjama spauda.

Jei šitaip būtų padaryta, tai mūsų laikraščiams būtų suteikta didelė ir svarbiausia pastovi parama.

Lietuvių organizacijos turėtų imtis šiame reikale iniciatyvos. Jos taip pat padėtų nuolatiniu pritarimu tiems žmonėms, kurie apsiims spaudą platinti, sekmingai veikti.

Petr. Tarvydas

Statistika parodo, kad nuo Korėjos konflikto pradžios vedybų skaičius Amerikoje padidėjo net 15 nuošimčių.

NAUJŲJŲ METŲ SVEIKINIMAI

Antanui Oliui, Chicagoje,— kontinuiteto šalininkai jus vis kelia aukštyn į vadus, o jūs laikykitės savo locnom kojom žemės.

Dr. Skardžiui — "Lietuvių kalbos vadovo" redaktoriui,— nenusiminkit, nesgi jau senai pasakyta, kad vienas durnius gali tiek patiekti klausimų, kad ir šimtas filosofų negalėtų atsakyti.

Antanui Škėmai, —"Živilės" autoriui,— vaidink, kad važiuoji vežime, o tie kritikai, kurie seka tavo vežimą ir loja, nustos, kai jiems nusibos.

Inž. K. Krulikui,— įsigykit rotatorių, kad lengviau būtų visiems laikraščiams patiekti aplinkraščius.

Dr. J. Pajaujui, Alaskoje,— šalta sriuba ne patrova, su balta meška ne zobova".

Liudui Dovydėnui,— plauksi Nemunu, jei tik vandens turėsi, žinoma, jeigu kas įpils...

Pranei Lapienei, Stony Brook,— pamokyti rašytojus, ko jie neturėtų daryti, nes kas daryti, tada jie jau patys susipras.

Henrikui Blazui, Bridgeporte, — nepamesk Kelio dėl takelio į Watertowną.

Draugui, Chicagoje,— nebekolioti laisvamanių ir liberalų rašytojų, kadangi jų tuos pačiuos puslapiuos daugiau, negu "ištikimųjų".

Pulgiui Andriušiui, Australijoje, — greito pasimatymo Kaune pas Konradą, o jeigu ne, tai nors šioje "kontrėje".

Aleksandrui Merkeliui, "Lietuvių Žurnalistų Sąjungos pirmininkui"— kaip nors nusiimti tas kabutes.

Mykolui Vaidylai, Chicagoje,— įsigyti tokį detektorių, kuris čirškia, kai tik artinasi pavojingas liaudininkas.

Brooklyno kriaučiams, — uoliai žiūrėti, kad ir ateityje į valdybą būtų išrinkti lygiai tie, kuriuos nurodo Laisvė.

Brooklyno dramatininkams, — atvirai scenoje parodyti, kokią dramą jūs pergyvenat, kol uždanga vis dar nepakilusi.

A. S. Trečiokui, Newarke,— saugotis, kad ir šiais metais niekur neišrinktų kitoms pareigoms, kaip tik iždininko.

Kan. J. Končiui, BALF'e,— po gražios kelionės ir vėl mums papasakoti, kaip vargsta tremtiniai stovyklose.

Dirvai, Clevelande,— išaiškinti, kodėl išdžiūvo Rašalo Ašaros, kurios buvo pralietos per Bronių Railą.

Pranui Narvydui, Brooklyne, — dirbti už kitus, nefiguruoti, iškilmėse ir nesimušti į nuopelnus, nesgi taip esi pripratęs.

Antanui Matuliui, Brooklyne,— kriaučių kontraktoriui, pasiaiškinti kodėl kai kurie biznieriai jį vadina Molotovu.

X. Strumskiui, Brooklyne,— spiritus — lotiniškai dvasia, tad daugiau spirito į savo leidžiamas gaidas...

Antanas Pagurklis

Nepriklausomoje Lietuvoje

RAŠO PULK. A. USPENSKIS

(Tęsinys)

Tikrumoje gi, jau pirmą dieną, Gardino ruože, taip tik ir lenkų dvasiškiai reiškė meilės ir pagarbos jausmus vyskupui Vladimirui — tuo pat metu, lenkų žandarai darė vyskupo Vladimiro bute kratą. Bet kokią kratą! Visas butas apverstas viršum kojom ir net vyskupo kabinete buvo išlaužtos grindys! Ko ten ieškojo lenkų žandarai.

Į mūsų pasipiktinimą ir skundą, dėl tokio žandarų elgesio, generolas Falejevas pareiškė didžiausį nustebimą ir pasakė: "Tai negalėjo būti lenkų žandarai. Tai buvo kaž kokių plėšikų gauja... ir mes juos surasim!" Po savaitės, Gardino tvirtovės štabas pareikalavo iš Gudų pulko tuč tuojau perduoti visus "šančių" instrumentus. Aš tuoj atsakiau, kad mane labai stebina panašus reikalavimas ir, kad jis negali būt patenkintas, nes tai prieštarautų mūsų susitarimui, mūsų nuosavybių neliečiamumą garantuojančiam punktui.

Nusiuntęs štabui atsakymą aš nuvykau su skundu pas komendantą. Generolas Falevičius pasakė: "Tai nesusipratimas. Jie užmiršo apie susitarimą." Po to pasikalbėjimo aš jau nebetikėjau generolo žodžiais. Mano nerimas augo. Plito gandai, iš artimesnių ir tolimesnių vietovių, apie priverstavimą ir suėmimus, vykdomus lenkų žandarų. Daugiausia buvo suimami Gardino Suvažiavimo dalyviai, nusprendusieji prijungti Gudiją prie Lietuvos.

Greit prasidėjo kratos ir suėmimai pačiam Gardino mieste. Visa tai privertė mane paskubinti mano kelionę į Kauną su pranešimu Krašto Apsaugos Ministrui, apie susidariusią padėtį Gardine. Gudų tarnybos pulkininkas Jezavitovas daugiau Gardine nebepasirodė. Atleistas iš Lietuvos kariuomenės, jis iškeliavo į Latviją. Gudų Taryba persikėlė į Kauną, išskyrus kai kuriuos jos narius,, kurie, atėjus lenkams atvirai perėjo pastarųjų pusėn.

Gudų Taryba buvo nusiteikusi prieš mane. Kaune jie paleido gandus, kad aš pasirašiau susitarimą, pagal kurį Gudų pulkas atiduodamas vietiškon lenkų valdžion ir panašius niekus. Todėl, vykdamas Kaunan, aš surinkau visą medžiagą, liečiančią mūsų pasitarimų su lenkais eigą, susitarimo orginalą, tų laikų telefonogramų knygą, (telefonogramų, kuriomis buvo pertuoti mano pranešimai ir Krašto Apsaugos miniserio nutarimai ir įsakymai). Paliepęs vietoj saves tvarkyti pulką pulkininką L. E. Gaidukevičių įsakiau jam, santykiuoti su lenkais griežtai laikytis susitarimo.

Kitą dieną, man išvykus, lenkai atvažiavo į Gardiną Lietuvos įgaliotinis p. A. T. Žilinskas. Jis atvežė Lietuvos Vyriausybės protestą Lenkų Vyriausybei, dėl Gardino srities užėmimo, be Lietuvos Vyriausybės sutikimo. Tarybos narių J. Korčinskio ir Dr. Bielskio akyvaizdoje, p. Žilinskas šį protestą įteikė Lenkijos įgaliotiniui pulk. Nemirskiui.

Pulkininkas Nemirskis atsakė, kad lenkų kariuomenė užėmė Gardiną besivydama bėgančius bolševikus, kad ji čia apsistojusi tik laikinai, kad lenkai nesikėsina į Lietuvos nepriklausomybę, o Lietuvos Vyriausybės protestą jis perduosiąs Lenkų Vyriausybei. Tų pasikalbėjimų metu buvo patikrintas "susitarimo" dokumentų tikslumas: atveztoji iš Kauno "susitarimo" kopija ir "susitarimo" egzempliorius, kurį turėjo pulk. Nemirskis. Tik išvažiavus Lietuvos įgaliotiniui p. Žilinskui, į Gardiną atvyko seniai jau lenkų laukti maršal. Pilsudskis. Jis iškilmingai pareiškė gyventojams tai, kas jau buvo skelbiama išklijuotose miesto sienose plakatuose. Jis sakė: "Jūs gudai esate čia šeimininkai. Mes tik svečiai. Ir aš norėčiau, kad pas jus apie lenkus pasiliktų malonus prisiminimas". Taip gražiai kalbėjo lenkų respublikos galva, o tuo tarpu lenkų žandarai tęsė kratas ir areštus, rusų ir gudų visuomenės tarpe. Prasidėjo ir žymiųjų visuomenės veikėjų suėmimai. Ypatingai sujaudino visus Gardino-Brastos vyskupo Vladimiro ir Lietuvos Tarybos nario protaijerejaus J. Korčinskio suėmimas. Juodu lenkai išgabeno iš Gardino ir uždarė netoli Krokuvos Kamendulių vienuolyne.

Tuo pačiu laiku buvo suimtas Gardino Miesto Valdybos vicepirmininkas advokatas V. N. Bojevas. Jį išvežė Varšuvos kalėjiman. Inscenizuotam užpuolime savo vasarnamyje buvo uždarytas ir Gardino Miesto Valdybos pirmininkas Eugenijus Kurlovas. Taip planingai buvo suimami, išvežami ir žudomi visi žymūs gudų veikėjai, susijungimo su Lietuva šalininkai. Greit atėjo ir Gardino pulko eilė. Bet grįšiu pie mano kelionės į Kauną, pas Krašto Apsaugos ministrą majorą Merkį.

KELIONĖ Į KAUNĄ. PRANEŠIMAS KRAŠTO APSAUGOS MINISTRUI. VYRIAUSIO KARIUOMENĖS VADO GENEROLO TELEGRAMA. GUDŲ PULKO NUGIKLAVIMAS. AŠ LENKŲ SUIMTAS.

Kai aš atvykau geležinkeliu per Vokietiją Kaunan, p. Liet. Įgaliotinis Žilinskas atvažiavęs iš Gardino automobiliu dieną anksčiau jau buvo padaręs Ministerių Kabinete pranešimą, apie kritišką gudų padėtį Gardine (dar prieš pulko nuginklavimą). Kilo klausimas, kodėl Gudų pulkas iki šiol neperkeltas iš Gardino į Lietuvą? Krašto Apsaugos ministras majoras Merkys, dėl to apkaltino mane. Iki šiol negaliu suprasti tokio p. Merkio pasielgimo? Gal būti pertrauktas politiniais rūpesčiais ir įvykiais krašto viduje, jis visai pamiršo mūsų telefoninius pasikalbėjimus ir apie savo įsakymą, duotą taip pat telefonu Gudų pulkui pasilikti Gardine. Kai aš atvykau į Vyr. Štabą, vienas mano draugas slaptai pranešė man, kad manęs laukia areštas, už tai, kad iki šiol nesu išgabenęs pulko iš Gardino. Pasipiktinęs tokia neteisybe, aš tučtuojau nuvykau pas štabo viršininką pulkininką Velykį. Velykis sutiko mane klausimu: "Kodėl jūs, nepaisydamas Krašto Apsaugos Ministro įsakymo, neišvedėt pulko iš Gardino?" Aš atsakiau: "Priešingai, pulkas paliktas Gardine pasirašius "sutartį" su lenkais Krašto Apsaugos ministrui patvirtinus." — "Kur tas įsakymas?" — "Štai telefonograma" — atsakiau aš ir parodžiau pastarąją telefonogramu knygoje. P. Velykis pasidarė iš karto labai malonus . Išklausė mano pranešimą apie pulko padėtį . Gardine ir pasakė: "Tuč tuojau su šita knyga eikite į Ministrų Kabinetą ir viską praneškite Ministrui Pirmininkui. Aš paskambinsiu ir paprašysiu, kad jis jus priimtų.

(Bus daugiau)

Vienybės

JUBILIEJINIS KONCERTAS

65 metų laikraščio įsikūrimo sukakties proga.

Bus labai įdomi programa.

Sekmadienį, 1951 m. vasario 4 d.

Pradžia 4 val. pp.

WEBSTER HALL

(Trečioji Ave. ir 11th St.)

New York, N. Y.

IŠ TAUTINIŲ ORGANIZACIJŲ VEIKLOS

ALTS PIRM. SKYRIŲ

Organizavimosi metais pirmasis skyrius labai aktyviai ir visapusiškai prisidėjo prie Lietuvių Dailės Parodos organizavimo, Parodos bilietų platinimo, Visuotinojo Ameri. Liet. Kongreso New Yorke organizavimo ir jo įvykdymo, Tag Day Balfo rikliavos įvykdymo ir joje uolaus dalyvavimo, su kitomis tautinėmis Brooklyno organizacijomis sekmingai pravedė du įdomius parengimus, o trečiasis įvyks š. m. sausio 28 d. Didžiausias nuopelnas ir iniciatyva šiuos parengimus rengiant, programas sudarant ir pravedant priklauso dabartiniam Pirmojo skyriaus pirmininkui J. Ginkui ir buv. pirmojo skyriaus pirmininkams Pr. Narvydui ir S. Gudui.

TAUTININKŲ KLUBAS

Pereitais metais Tautininkų Klubui vadovavo jaunas ir darbštus pirmininkas Jonas Pranckus. Jo vadovavimo metais klubas sulaukė 23 naujus narius, metus baigė su pelnu. Be to, išsiuntė keletą maisto siuntinėlių tremtyje gyvenantiems lietuviams. Klubo vedėjo D. Klingos iniciatyva įsteigtam Tag Day Balfo rinkliavos New Yorke aukų rinkimo punkte Klubo patalpose, jo nariai aukų dėžutėmis surinko virš 100 dol. Klubo nariai visuotiname narių susirinkime papildė savo įstatus, kuriuose numatomi Klubo nariai rėmėjai. Jie moka Klubui 10—teriopą nario mokestį, o taip pat Garbės nariai, kurių vardą gauna klubo labui savo darbu daug nusipelnę nariai arba lietuvių tautai bei lietuvybei pasidarbavę asmenys. Klubas rengia tradicines Kazimierų, Juozapų ir Pranų vardinių minėjimus. Savo administraciniams reikalams įsigijo rašomąją mašinėlę. Klubo patalpos skoningai papuoštos ir išgražintos šeimininkės E. Mickeliūnienės.

Paskutiniame Klubo narių susirinkime gruodžio 1 d. išrinkta nauja klubo valdyba: D. Klinga — pirmininku, P. Kyrius — vicepirmininku, Pr. Narvydas — sekretorium, J. Masaitis—kasininku, J. Pranckus — kasos sekretorium ir kasos revizoriais — J. Butkus ir Vilpišauskas.

MOTERŲ VIENYBĖ

Vadovaujama O. Valaitienės Moterų Vienybė surengė gražius parengimus: vieną kartu su Am. liet. legionierių postu, antrąjį George Washington viešbutyje tradicinį nuotaikingą balių ir šių Naujų Metų sutikimo bankietą. Nuoširdžiai bendradarbiavo su kitomis tautinėmis organizacijomis rengiant bendrus parengimus.

TAUTINIŲ ORGANIZACIJŲ SAMBŪRIS

Nors organizuoti pradėtas dar 1949 metų pabaigoje. Am. Liet. Tautinių Organizacijų Sambūris Brooklyne oficialiai nebuvo iki šiol įsteigtas, bet praktiškai jis susideda iš: Am. Liet. Sąjungos pirmojo ir vienuoliktojo skyrių, Tautininkų Klubo, Moterų Vienybės ir Lietuvių Radijo Draugijos: 1950 m. bėgyje jis surengė du bendrus turiningus parengimus — gegužės ir lapkričio mėn. Taigi, praktiškai šis sambūris reikia laikyti esančiu, o atrodo kad ir ofociališ jo įsteigimas netrukus bus įgyvendintas.

BUVUSIŲ AKADEMINIŲ KORPORACIJŲ SAMBURIS

Reikia taip pat paminėti, kad korp. Neo-Lithuania, Filia Lithuania, Werkus Monte, Jaunosios Lietuvos ir Vilties korporacijų korporantų iniciatyva 1950 m. lapkr. 12 d. surengtas korp. Neo-Lithuania 27 metų sukaktuvių iškilmingas minėjimas, kuriame dalyvavo virš 100 minėtų ir draugiškų korporacijų atstovų, mecenatų ir svečių. Gausiai dalyvavo ir kitų tautinių korporacijų: Plieno, Sudavia, Fraternitas Lithuania, Patria, Romuvos, Ats. karininkų Romovės, Skautų ir skaučių, Samogitia ir kitų korp akademikai. Šiuo metu sudaryta Tautinių korporacijų bendra valdyba organizuoja visų buv. Lietuvos Universitete Tautinių Korporacijų Sambūrį.

K. K.

Lieptai iš lavonų per minų laukus

AP korespondentas iš Korėjos fronto šitaip aprašo kiniečių kariavimo būdą:

Pusės mylios platumo frontą vakarinėj daly saugojo patyrusi ROK (pietų korėjiečių) divizija. Ji buvo smarkiai apšaudoma sutelktinės kiniečių artilerijos.

Po to kiniečiai, išsirikiavo po keturis, ėmė bėgti per užšalusią Imjin upę, kurios antrasis pakraštis buvo užminuotas iki 50 jardų platumo. Kiniečiai iš priešakinių eilių krito kaip musės negyvi. Iš užpakalinių eilių komunistai lipo per lavonų tiltą, tuo išsisaugodami nuo likusių nesprogusių minų.

Prie minų lauko krašto buvo spigliuotų vielų tvora, beto elektrizuota. Laimingai perbėgę per draugų lavonus komunistai lipo ant tvoros ir ten pakibo negyvi. Sekantieji iš paskos lipo per tvorą pakibusius draugų lavonus, ir keletą minučių vėliau jau jie buvo įsiveržę į korėjiečių gynybos liniją.

Iš paskutinio pasaulinio karo žinome, kad prancūzai prie Maginot linijos paleisdavo kiaules, kurios beknisinėdamos žemę, išsprogdindavo įkastas minas. Rimtesniais atvėjais minų laukams valyti, naudojami specialūs aparatai, detektoriai, kurie suseka minas ir jas susprogdina. Bet gen. Žukovas papasakojo gen. Eisenhoweriui, kad rusai minų laukams valyti naudojo savo karius, padarydami iš jų lavonų lieptus, perbėgti per užminuotą lauką.

Šis būdas dabar plačiai naudojamas Korėjos kare.

G. Vasiliauskas Korėjos fronte

Amerikos laikraščiai idėjo AP prisiųstą iš Korėjos fronto fotografiją, vaizduojančią tris Amerikos karius prie artilerija pabūklo priešakinėse linijose. Tarp jų yra George Vasiliauskas iš DuBois, Ia., iš pavardės matyti, lietuvis.

Japonų nuomonės apie apsiginklavimą

Vienas žymiausių Tokio dienraščių padarė ankietą Japonijos apginklavimo reikalu. Šios anketos daviniai rodo, kad japonai yra pasidalinę pusiau: tuo tarpu, kai pusė visų ankętos dalyvių, kai pusė kad Japonija turi būti apginkluota, tai kita pusė yra priešingos nuomonės. Šiuo metu esą pakaktų, jei Jungtinės Tautos garantuotų Japonijos neliečiamybę.

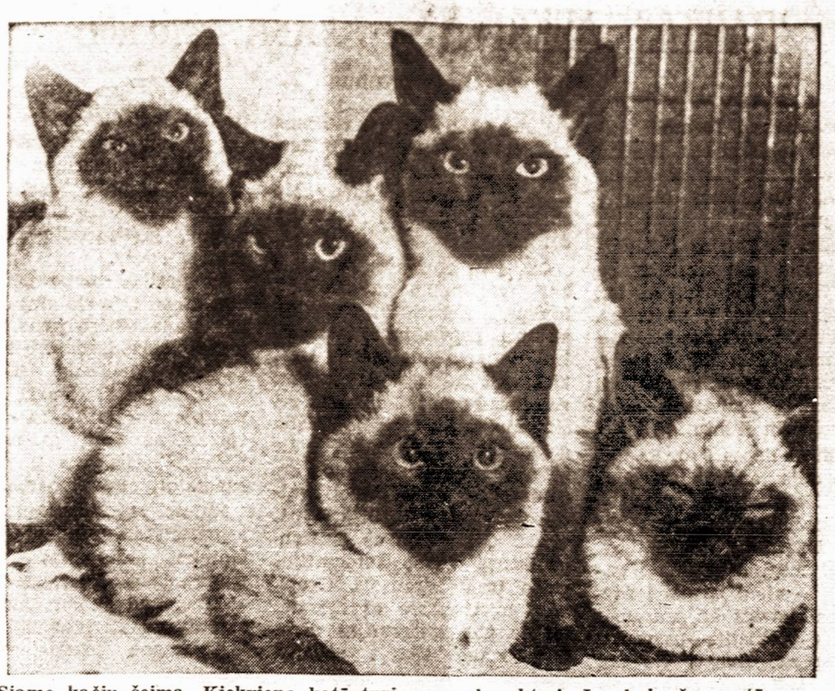

Siamo kačių šeima. Kiekviena katė turi savo charakterį. Jos kaip žmogystės rodo išdidumą, nepasitikėjimą, savygarbą ...

Katalikų bažnyčios persekiojimai

Vatikanas paskelbė katalikų bažnyčios persekiojimų statistiką Rytų Europos kraštuose. Aiškėja, kad daugiau kaip 11,000 kunigų yra nuteistų, deportuotų ar nužudytų.

Rumunijoje visi kunigai pasodinti į kalėjimus, iš jų 700 užmuštų. Su Vatikanu santykiai nutraukti.

Albanija — visi vyskupai ir 715 kunigų suimta. Du vyskupai nužudyti.

Ukraina — daugiau, kaip 3600 kunigų nužudyta. Vienuolynai uždaryti, apie tūkstantį bažnyčių uždaryta.

Lenkija — daugiau tūkstanties dvasiškių arba nužudyta, arba padėta į kalėjimus.

Čekoslovakija—visos religinės organizacijos uždarytos, vyskupas Beranas namų arešte. Apie 300 katalikų kunigų kalėjimuos. Katalikų mokyklos uždarytos, valstybės mokyklose religija persekiojama.

Vengrija — 538 kunigai nukentėjo, vieni sušaudyti, kiti deportuoti. Vieną vyskupą sovietų karo daliniai sušaudė, nes jis ryžosi apginti moteris ir mergaites, kurias rusų kareiviai žagino. Kardinolas Minshenty nuteistas kalėjimu lig gyvos galvos.

Jugoslavija — nukentėjo 1954 kunigai, dalis jų sušaudyta. Archivyskupas Stepinac nuteistas 16 metų kalėjimo.

RYTŲ BERLYNAS ĮJUNGIAMAS Į SOV. VOKIETIJĄ

Rytinio Berlyno burmistras Ebertas spaudos atstovams pareiškė, kad netrukus ši Berlyno dalis bus įjungta į Sovietinę Vokietijos respubliką.

Rytinis Berlynas bus paskelbtas šeštaja Sovietinės Vokietijos provincija. Eberto žodžiais šis sprendimas būsiąs įvykdytas dar šiais metais.

Praeitų metų gruodžio 21 dieną Londone mirė Jonas Pilsudskis, buvęs Vilniaus (lenkų valdymo laikais) Apeliacijų Rūmų teisėjas, buvęs Lenkijos seimo narys, iždo ministeris, ir kitų lenkų organizacijų dalyvis.

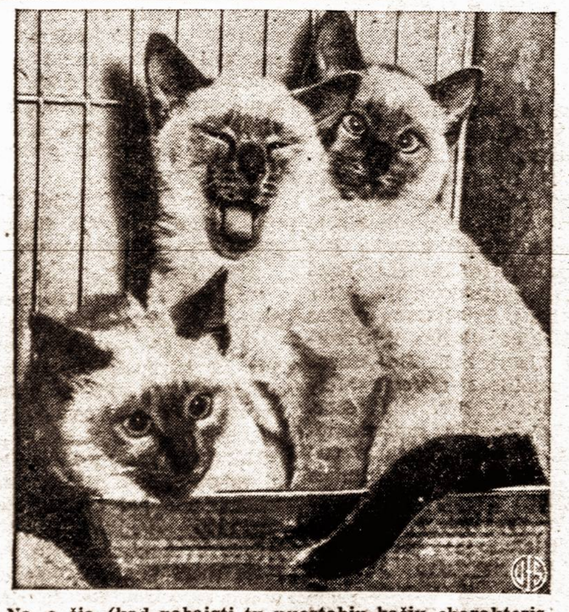

Na, o čia (kad pabaigti tų nuostabių kačių charakteristiką) matome kitą nuotaiką.

Sovietai tikrai turi A bombą

Tuo yra visiškai įsitikinęs Amerikos Atominės Energijos Komisijos pirmininkas Gordon Dean. Spaudos atstovams jis pareiškė savo pasitenkinimą, kad Atominės Energijos Komisija turi tiek pasigaminusi atominių bombų, kiek sovietai tikrai jų neturi. Bet pats didžiausias Komisijos rūpesti yra naujų bombų gaminimas, nors jau dabar turima tiek bombų, kiek reikalinga Amerikos aviacijos bazėms.

Dean pareiškė, kad Amerika turi slaptą metodą, užtikti atominius sprogimus bet kurioje pasaulio vietoj. Matyti, šio etekdtoriaus pagalba buvo pastebėti atominiai sprogimai Sovietų Sąjungoj.

Ketvirtos Stalino vedybos

Paryžiaus spaudos žiniomis Stalinas apsivedė dar kartą. Tai jau ketvirtos jo vedybos. Pirmoji Stalino žmona buvo gruzinė, antroji rusė Nadežda Allujeva, kuri po aštrių ginčų su Stalinu dėl žvėriškų kolchozinimo priemonių, būktai nusižudžiusi. Trečioji buvo amerikoniškos markės ausaus Politbiūro nario Kaganovičiaus sesuo.

O dabar Stalinas vedęs vėl rusę "draugę Raskovą".

Paryžiaus laikraščiai aprašydami naują Stalino žmoną, nurodo, kad ji aukšta plačių pečių, rusvais plaukais, pilkų akių moteris. Karo metu ji buvusi lakūnė, o dabar esanti aerodinaminių tyrinėjimų komitete.

Ji mėgstanti elegantiškai vilkėti ir pati vairuojanti savo amerikonikos markės automobilį.

Visas tas žinias suteikęs buvęs Stalino asmens sargybos narys tūlas Yvan Nikiforovičius Mirkinas.

VIENYBĖS PLATINIMO JUBILIEJINIS VAJUS

Vienybė sulaukė 65 metų. Vienybę išlaikė gyvą tokį garbingą amžių Amerikos lietuvių visuomenė. Šis jubiliejus tad yra artimas visiems patriotiškai nusiteikusiems Amerikos lietuviams.

Vienybės draugai kviečiami įsijungti į laikraščio platinimo vajų.

Darbą prašome pradėti tuojau, nieko nelaukus. Kviečiame Vienybę užsisakyti bendrai. Mūsų didelis prašymas — kiekvienoje kolonijoje savanoriai — platintojai, būkit malonūs, sudaryti skaitytojų sąrašą ir prisiųskit mums. Kas nori prisidėti prie Vienybės platinimo, praneškit mums savo adresą. Mes pasiųsime reikalingus blankus ir nurodymus. Visi platintojai gaus padėkos laiškus ir dovanas.

Prašome tuojau mums rašyti. ir gavę blankus, aplankykite savo kaimynus ir pažįstamus. Tuo būdu prisidėsite prie seniausio lietuvių laikraščio jubiliejaus.

Kviečiame visus geros valios lietuvius į talką.

VIENYBĖ

EDDIE'S BAR & GRILL

EDWARDAS PAVILONIS, Sav.
Naujai išdekoruotas restoranas ir salė.
Įvairūs gėrimai, šviežias maistas
LIETUVIŠKA NUOTAIKA
459 GRAND ST., BROOKLYN 11, N. Y.
Tel.: EV. 4-8698

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA

JUOZAS GINKUS, VEDĖJAS
ŠEŠTADIENIAIS, NUO 2 IKI 3 VAL. PP.
IŠ WWRL, 5000 kcl.
495 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVergreen 4-9293

PHILIP BENDER
AVALINĖS KRAUTUVĖ
Mūsų krautuvėje galima gauti batų, tinkamų visiems keturiems metų sezonams.
Lietuviams ypač gerai žinoma mūsų avalinės kokybė.
245-247 GRAND ST., BROOKLYN, N. Y.
Telefonas: EV. 7-2043

COOPER RESTAURANT
BAR & GRILL
FRANK MILAS ir JOHN L. RIMSA
Savininkai
101 Cooper Street, Brooklyn, N. Y.
(Evergreen Ave. kampas)

SUTVARKOMI BIZNIO TAKSAI
Mes sutvarkome įvairių rūšių bei jurisdikcijų taksus: federalinius, valstybinius, municipalinius Jungtinėse Valstybėse ir užsienyje.
Adv. St. P. Zubavičius, kuris turi teisės praktikuoti bet kuriame Jungtinių Amerikos Valstybių teisme, tvarko knygas bei rekordus pavieniams biznieriams, partneriams ir korporacijoms.
Patarnavimai atliekami ir laiškais. Be to, daromi asmeniški vizitai bet kuriose biznio įstaigose čia ir užsienyje.
Prašoma kreiptis angliškai ar lietuviškai, o aš suteiksiu sąžiningą patarnavimą.
STANLEY P. ZUBAWICZ (Zubavičius)
111 Ainslie Street, Brooklyn 11, N. Y.
Telefonas: EV. 4-3049

STANDARD FEDERAL SAVINGS and Loan Association of Baltimore City
Metinis dividentas 3%
Kiekvienas indėlis apdraustas federalinės valdžios apdrauda iki 10,000
684 Washington Blvd. Baltimore, 30, Md.

JONAS JAKAITIS
ir G. FEDORSHIK
MĖSOS KRATUVĖ
33 Siegel St., Brooklyn 6,
Geriausi mėsos gaminiai Tautiečiai prašomi atsilankyti gausite skilandžių, balionių ir kitokių mėsos gaminių specialiai šventėms paruoštų.

A. ANDRIUŠKEVIČIUS
Laikrodininkas
Taiso įvairių formų visokių rūšių laikrodžius greit ir pigiai.
245 Union Ave.,
Brooklyn 11, N. Y.

MAISTAS
QUALITY MEAT MARKET
Pirmos rūšies mėsa.
Priimami užsakymai vestuvėms ir kitokioms puotoms.
Savininkai:
Cr. Shimanskas,
Ch. Mitchell
483 GRAND STREET,
Brooklyn 11, N. Y.
EV. 8-4608

CAPPIELLO ĮSPĖJA:
Dabar laikas įsigyti tai, ko vėliau gali pritrūkti
Dabar kainos, palyginti, dar prieinamos
Cappiello krautuvėje dabar galima gauti radijo bei televizijos aparatų, šaldytuvų, skalbimo mašinų, dulkių siurblių, prosų, rašomųjų mašinėlių, dujomis bei aliejumi kūrenamų krosnių (gas ranges), lovų, stalų ir kitokių namų apyvokos dalykų.
Cappiello krautuvė jau 35 metai, kai sąžiningai tarnauja visiems savo klijentams.
Cappiello krautuvė gerai žinoma visiems lietuviams.
Čia galima gauti lietuviškų plokštelių
Cappiello krautuvė turi specialų skyrių lietuviams, kuriam vadovauja Charles J. Marma.
CAPPIELLO
706 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 8-7848.

ŠACHMATŲ PASAULIO NAUJIENOS

Bostono lietuvių komanda šiemet žaidžia Metropolitan lygoje ir pirmąji ratą, po 5 rungtynių, baigė dalindamiesi 1-2. vietą. Boyston klubas taškų turi 3, 5 — 1, 5 ir partijų 14,5 — 10,5. Lietuvių klubas turi taškų 35 — 1,5 ir partijų 13,5 — 11,5.

— Kazys Škėma laimėjo Bostono pirmenybes ir Bostono meisterio vardą, surinkęs 6,5 — 0,5 tašk. Škėma įveikė šešius priešininkus ir su vienu baigė lygiomis. Praeitais metais Bostono meisteriu buvo taip pat lietuvis, Tautvaiša, dabar persikėlęs į Chicagą. Kitas lietuvis, Petras Kontautas, laimėjo Bostono B kl. meisterio vardą, surinkęs 5-1 tšk. Antroj vietoj Hodidian su 4,5 tšk. ir trečioj Jonas Starinskas su 3,5 tšk.

Chicagos Grandis dalyvauja Chicagos lygos rungtynėse ir turi dvi stambias pergales — prieš Metro ir YMCA Hotel po 6-0. Komandoje žaidžia: Tautvaiša (prieš YMCA laimėta be Tautvaišos), Estka, Antanaitis, Kaunas, Karpuška, Šalkauskas, Zujus.

— Toronto lietuviai, praeitais metais laimėję Toronto pirmenybes, šiemet jas pradėjo pralaimėjimu. Pirmam priešininkui, Ukraina klubui, teko pasiduoti 0,5 — 5,5 tšk. Už Vyties klubą žaidė: Vaitonis, Matusevičius, Paškauskas, Stepaitis, Rimas, Sirutis. Pusę taško pelnė Matusevičius.

— Kazys Merkis iškopė į Golden Knights 1949 Postal Tournament baigminį ratą. Pirmam rate Merkis surinko 45 — 1,5 tšk., antram rate po penkių partijų turi 5-0 tšk. ir paskutinėj, šeštoj partijoj, turi užtikrintą pergalę. Šias žaidynes 1949 m. pradėjo apie 1,000 šachmatininkų, po pirmojo rato nubyrėjo 6,00, po antrojo dalyvių skaičius krito dar apie 300 ir trečiam, baigminiame rate, liks tik 75 žaidikai.

— R. Arlauskas, praeitais metais laimėjęs Pietų Australijos meisterio vardą, šiemet panašiose pirmenybėse užėmė antrąją vietą, surinkęs 7 tšk. Meisteriu tapo Euchelius su 7,5 tšk. (iš 9 galimų), Arlauskas ir Bondam surinko po 7 tšk.

— P. Tautvaiša Golden Knights 1950 Postal Tournament baigė pirmąjį ratą, surinkęs 5,5 — 0,5 tšk. Tuo būdu Tautvaiša įkopė į antrąjį ratą.

— New Yorko lietuvių pirmenybės pradedamos sausio 7 d. 5 val. vak. Lietuvių Atletų Klube, 168 Marcy Ave., Brooklyn 11, N. Y. Dar neįsiregistravę, gali tai atlikti iki sausio 7 d. 6 val. vak. klube. Žaidžiama kiekvieną sekmadienį, taškų sistema.

FUTBOLO RUNGTYNĖS

Futbolo rungtynės įvyks šį sekmadienį, sausio 9 d. 2,30 v. p. p. Arctic Oval aikštėje, 490 Johnson Ave., Brooklyne tarp lietuvių ir Yonkers komandų. B. komandos rungtynės bus 12,30 v. p. p. prieš Schwaben komandą. Visi futbolininkai renkasi aikštėje.

Jonas Atkočius

Gražuolės sveikina su Naujais metais

SKANDINAVIJA NEGALI BŪTI DVIEJŲ PAŽIŪRŲ

Jarl Hjarmlmanson, švedų konsenvatorių partijos pirmininkas, kalbėdamas Kopenhagoj, išsitarė kad negalima įsivaizduoti, kad trys skandinaviškos šalys būtų dvejopų pažiūrų karo atvėju (kaip žinome, Švedija nepriklauso prie Atlanto pakto). Jeigu būtų egzistavusi Skandinavų sąjunga prieš antrąjį pasaulinį karą, nebūtų buvusios užpultos nei Suomija, nei Danija, nei Norvegija, pasakė Hjalmarson.

—Sydney yra įsteigtas Kultūros Fondo skyrius. Į valdybą išrinkta: Baltramiejūnas, Ratauskienė ir Ustijanskienė.

SPORTAS IR LIETUVIAI

KREPŠININKAI LAIMĖJO

Savo laiku Vienybėje buvo pažymėta, kad Lietuvių Atletų Klubo II krepinio komandai rungtynėse prieš Irving Square Presbyterians jau iš anksto, prie žalio stalo, buvo pripažintos pralaimėtomis. Pagal E. D. YMCA pirmenybių nuostatus, taip ir buvo, nes komandos atstovas nebuvo atvykęs į paskutinį mėnesinį posėdį. Praeitais metais taip pat nutiko LAK pirmajai komandai. Taip šias eilutes rašančiam buvo pranešę patys krepšininkai. Vėliau paaiškėjo, kad šiemet E. D. YMCA vadovybė buvo nuolaidesnė ir mūsiškiams tik pareiškė, kad kitą kartą gali tekti atkentėti už abu kartu. Tuo būdu pirmenybių rungtynes su Irving Square vyko normalia tvarka ir lietuviai laimėjo 29-27. Taškai: Alg. Ošlapas (11), Bilėnas (6), Ruzgas (6), Daukša (4), St. Birutis (2), R. Ošlapas (0). Nežaidė vidurio puolikas Mikulskis.

Gruodžio 30 d. LAK II komanda pelnė kitą pergalę prieš St. Marks 46-19. Mūsiškiai sužaidė labai užtikrintai. Taškai: Mikulskis (18), Alg. Ošlapas (10), Ruzgas (8), Bilėnas (6), Daukša (2), R. Ošlapas (2).

Pirmam rate lietuviams yra likę tik vienerios rungtynės (prieš Spanish Presbyterians). Rašant šias eilutes, šių rungtynių data dar nebuvo numatyta. Iki šiol LAK II vienetas turi 6 pergales ir 2 pralaimėjimus. Pasiektų taškų skaičiumi mūsiškiai užima trečią vietą (iš 10 komandų). Jei nebus triuškinančių staigmenų lietuviai žemiau kaip trečioji vieta, neturėtų smukti. Vienetas vis daugiau įsižaidžia ir tikimasi pirmenybes baigti tinkamai.

Jau ilgesnį laiką besitreniruojanti LAK pirmoji, reprezantacinė, komanda sausio 6 d. išvyksta į Amsterdam, N. Y. ir ten žais su vietos lietuvių vienetu. Sausio mėn. pabaigoje numatomos rungtynės su Brooklyno Vyčiais, greičiausia Klasčiaus salėje. Tuo būdu turėsime progos pamatyti tuos vyrus, kurie praeitam sezone taip vykusiai reprezentavo lietuivus krepšininkus New Yorke ir buvo nuskridę į Kanadą.

Lietuvos kariuomenės kūrėjams - savanoriams

Jau daugelis mūsų esame atvykę, iš sugriautosios Vokietijos į laisvės šalį Ameriką. Vieni geriau, kiti vidutiniškai įsikūrėme ir gyvename žmoniško gyvenimo sąlygose. Bet, dar mūsų kovos draugų — kūrėjų — savanorių, yra likę Vokietijoje. Jų dabartinis gyvenimas daug skurdesnis, nes jie yra perduoti į Vokiečių ūkį ir turi gyventi pusbadžiai, užsidirbti niekur negali.

Kiek tokių kūrėjų — savanorių yra likę Vokietijoje, žinių neturiu. Bet man žinoma vienas kūrėjas — savanoris Juozas Kaminskas su šeima. Jis išemigruoti negali ir bedarbio gyvenimu gyvena vokiečių ūkyje. Todėl mes kūrėjai — savanoriai, jau čia, Amerikoje gyvendami, susirūpinkime likusiais ir kas mėnuo sušelpkime maistu, rūbais ar pinigais po kelis dolerius. Mes visiškai to nepajusime, o jiems šiuo metu bus didelė medžiaginė ir moralinė parama.

P. Kaminskas tokios paramos vertas: Jis yra dalininkas, autorius, Lietuvos kariuomenės kūrėjų — savanorių sąjungos centro valdybų (Lietuvoje ir Voiketijoje) vėliavų, kurių viena iš Vokietijos yra atvežta į Ameriką ir randasi pas kūrėją — savanorį Jurgį Dragūnevičių, 31 Union St., Manchester, Conn. Be to, kūrėjas — savanoris Kaminskas paskutiniu laiku yra buvęs minėtos sąjungos centro valdybos pirmininku, o prieš tai visą laiką buvęs jos nariu.

Būtų labai malonu ir draugiška, kad čia, Amerikoje jau gyvenanti kūrėjai — savanoriai ir apie kitus tokius likimo draugus Vokietijoje sužinotų ir paskelbtų jų adresus. Tuomet pažįstamieji galėtų vienaip ar kitaip juos sušelpti. Teko girdėti, kad Cricagoje yra įsteigtas Lietuvos kariuomenės kūrėjų — savanorių Sąjungos skyrius, kuris einąs laikinai ir minėtos sąjungos centro valdybos pareigas. Todėl ir jisai tuo reikalu daugiau galėtų susirūpinti.

Šį atsišaukimą, maloniai prašau ir kitų lietuvių savaitraščių bei dienraščių redaktorius paskelbti savosios spaudos skiltyse.

P. J. Kaminsko adresas:
Frankfurt am. Griesheim
Froschhauser str.
Regierunglager,
USA zone, Germany.

J. Liepinaits

Lietuvoje Dariaus ir Girėno karstai išvežti Rusijon. Tikslas aiškus — išplėšti visa kas lietuvio širdžiai brangu, kas skatina didvyriškiems žygiams.

BROOKLYNO LIETUVIAI GYDYTOJAI

DR. JOHN WALUK
161 No. 6th Street
VALANDOS:
8 — 10 ryte
1 — 2 popiet
6 — 8 vakare
Tel. EVergreen 8-9229

DR. BLADAS K. VENCIUS
(DANTŲ GYDYTOJAS)
499 Grand Street
VALANDOS:
9 — 12 ryte
2 — 9 vakare
Penktadieiais uždaryta
Tel. Ofiso STagg 2-0706
Namų — Jamaica 6-3834

DR. A. PETRIKA
(DANTŲ GYDYTOJAS)
221 So. 4th Street
VALANDOS:
9 — 12 ryte
1 — 8 vakare
Penktadieniais uždaryta
Tel. EVergreen 7-6868

Jau 10 metų, kai visi klauso
"LIETUVOS ATSIMINIMŲ"
radijo valandų,
kurios yra transliuojamos šeštadieniais nuo 4,45 iki 5,30 valandos iš stoties WEVD (1330 klc. — 5000 W).
Direktorius Jokūbas J. Stukas, 1264 White St., Hillside, N. J. Tel. WAverly 6-3325.

Telefonas: EVergreen 7-7411
KLEEN KOL COAL CO.
LISAUSKO ANGLIŲ KOMPANIJA
Anglys, Coke ir Aliejus
496 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
Gyvenamoji vieta:
65-43 Grand Ave., TWining 4-8087 Maspeth, N. Y.
Telefonuoti po 5 val. vakarais

POVILANSKŲ BARAS IR RESTORANAS
SALĖ ŠEIMYNINĖMS PRAMOGOMS
158 GRAND STREET
Tel. EVergreen 4-9737 BROOKLYN, N. Y.

B. J. SCHEGAUS
REAL ESTATE & INSURANCE AGENTAS
Seniausia lietuviška nekilnojamo turto ir draudimo įstaiga Brooklyne
Visada visiems sąžiningai patarnaujama.
195 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 7-1241.

JOIN OUR NEW CHRISTMAS CLUB
Latest Quarterly Interest-Dividend 2% Credited and Compounded Quarterly
A year on regular accounts
Interest starts from the first of every month on sums from $25 to $7,500
Deposits made on or before January 10, April 5, July 10, and October 5 will draw interest from the first of such months if left to the end of a 1/4 dividend period.
THE Kings County SAVINGS BANK
135 BROADWAY at BEDFORD AVE.
539 Eastern Parkway at Nostrand Ave.
Member Federal Deposit Insurance Corporation
BROOKLYN, N. Y.

Lietuviai advokatai

JOHN W. ANSELL
15 PARK ROW
NEW YORK CITY
Ofiso tel.: WO 2-3497 Namų tel.: NE 9-5689

STEP. BRIEDIS, Jr.
197 Havemeyer St.,
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel.: EVergreen 7-9394

CL. A. VOKET-VOKIETAITIS
41-40 74th Street,
JACKSON HEIGHTS, N.Y.
Tel. NEwtown 9-5972

ANT. J. WESLAN
(Vizlanskas)
16 Court St. Brooklyn, N.Y.
Tel. MAin 5-1260

M. STRIKOLIS
MAISTO KRAUTUVĖ
253½ E. MAIN STREET
Amsterdam, N. Y.
Tel. 1596

DeKALB TAVERN
VYNAS, LIKERIAI, ALUS
A. SINUS, sav.
352 Onderdonk Avenue
Brooklyn, N. Y.

JONAS SUTKAITIS,
Laikrodininkas.
Parduodami nauji ir taisomi bei atnaujinami seni laikrodžiai.
449 Grand Street,
Brooklyn 11, N. Y.

JONAS JAKAITIS IR J. FEDORČIK
Meat Market & Groceries
33 SIEGEL STREET,
Brooklyn, N. Y.
Sveikina savo kostumerius su
NAUJAIS METAIS

GEORGE F. RACHUN
Restoranas, baras ir salė
Geri gėrimai ir šilti valgiai.
MORGAN AVE. ir HARRISON PLACE,
BROOKLYN, N. Y.
Tel. HY 7-9758

SCHOLES BAKING, Inc.
LIETUVIŠKA DUONA—GERIAUSIA DUONA

V. LUKAS, vedėjas
Mes kepame visokias duonas ir pyragus vestuvėms, krikštynoms, gimtadieniams ir kitokioms iškilmėms. Visus užsakymus mes išpildome kogeriausiai.
532 Grand St. Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 4-8802

Žieminių bei pavasarinių vyriškų paltų
IŠPARDAVIMAS
žemiausiomis kainomis
100% vilna
KAINOS PRADEDANT $20.
Išpardavimas vykdomas todėl, kad laukiama valdiškų užsakymų.
Dirbtuvė atdara kasdien iki 5 v. v.
Šeštadieniais ir sekmadieniais iki 7 v. v.
PALTAI SIUVAMI IR PAGAL UŽSAKYMUS
Norintieji įsigyti gerų, geros medžiagos ir gerai pasiūtų paltų, skubėkite pasinaudoti šia vienintele proga.
M. RIAUBA
Good Grade Clothes, Inc.
109 South 5-th Street, Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 7-5550

REUMATIŠKI SKAUSMAI
Deksnio galinga mostis, sudaryta iš daug skirtingų elementų, turi savyje galingą šilumą. Šildydama galingai, ištarpins Reumatiškus skausmus, rankų, kojų skaudėjimą ir tirpimą, dieglius, šaltį. Dauliui žmonių pagelbėjo ir tamstai pagelbės. Nelauk ilgiau, bet tuojau įsigyk DEKENS OINTMENT, arba rašykite į dirbtuvę. Kaina 2-oz. $1.00. 4-oz. $2.00. Ekstra didelė dėžė —16 oz. $5.00. Užtikrinam pasekmes ar pinigus gražiname.
DEKEN'S OINTMENT
P. O. Box 666, Newark, N. J.

MERIDEN MONUMENTAL WORKS
STATOME PAMINKLUS KAPINĖSE
JOHN McGINNIS, Sav.
65-39 Grand Avenue, Maspeth, N. Y.
Prie M. Olivet Kapinių
arba
Fresh Meadow Rd. ir N. Hempstead Turnpike
Flushing, N. Y.
Prie St. Mary's Kapinių
Telefonai DAvenport 6-0750 Flushing 7-9248

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Avenue, Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS
Telefonas, EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 Koplyčia Laidotuvėms

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME
MATHEW P. BALLAS, Direktorius
660 GRAND STREET,
Tel. STagg 2-5043
ALB. BALTRŪNAS-BALTON, Reikalų Vedėjas
BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC

Eastate of A. J. VALANTIEJUS
V. R. VALANTIEJUS, Mgr.
GENERAL INSURANCE AGENT
54-41 — 72nd Street, Maspeth, L. I., N. Y.
NOTARY PUBLIC. Tel. NEwton 9-4464

SHALINS FUNERAL HOME
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI
F. W. SHALINS, Jr.
84-02 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 Koplyčia Laidotuvėms
J. B. SHALINS

ROGERS FUNERAL HOME
P. RADZEVICIUS, Direktorius
Telefonas, STagg 2-4409
Koplyčia Laidotuvėms NOTARY PUBLIC

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius įvairiems reikalams

1886 VIENYBĖS Jubiliejinis KONCERTAS 1951

Sekmadienį, vasario 4 dieną. 4 valandą po pietų Webster Hall New Yorke. (Trečioji Ave ir 11 St.)

Programoje: Florence Korsak, Algirdas Brazis, Joan Francis, Liepinas, Babuškinaitė, Vitalis

Žukauskas ir kiti. Šokiams gros Jezavito orkestras Svečių bus iš visų kolonijų.

Pas mus

Elena Atkočienė praeitų metų gruodžio 30 d. savo vyrui Jonui padovanojo gražų 7 svarų ir 13 uncijų sūnų, kuriam duotas Roberto vardas.

S. Liaubus prašo atsiliepti savo gimines Feliksa ir Vincą Juškas šiuo adresu: Moonah, Springfield, Australia Tes.

Pr. Markevičius, senas Vienybės skaitytojas bronxietis, sausio 1 d. savo artimųjų ir draugų tarpe paminėjo 72 metų sukaktį.

Rich. Diksonas, vienybiečių Petro ir Amilės Diksonų sūnus, kuris lanko aviacijos mokyklą, Kalėdų šventėms buvo parvykęs pas tėvus Bronxe.

Kastantas Gagas, mūsų skaitytojas, šiomis dienomis lėktuvu išvyko į Floridą, kur jis mano ilsėtis visą žiemą.

Dr. B. Dirmeikis, kuris dabar gyvena Cricagoje, dailės parodos, rengiamos Detroite, reikalais lankėsi New Yorke.

Jurgis Savaitis, buvęs vienas Draugo redaktorių, kuris šiuo metu yra armijos tarnyboje, Kalėdų ir Naujųjų Metų proga lankėsi pas draugus New Yorke ir apylinkėje.

Alf. Kantakevičius, buvęs tremtinys, mūsų agento J. Krunklio tarpininkavimu, užsiprenumeravo Vienybę.

Antanas Olis, sanitarijos patikėtinių tarybos pirmininkas, kaip Chicagos dienraščiai praneša, nepriėmęs respublikonų partijos pasiūlymą kandidatuoti į Chicagos mėrus.

Dr. Alg. Andreikus šiomis dienomis atvyko iš Paryžiaus. Ta proga svečias lankėsi Vienybėje, kuriai jis atvežė dovanų — keletą numerių dr. J. Novokienės Paryžiuje leidžiamo žurnalo Darbo Rankos.

Simonas Kontrimas ir jo žmona Jadvyga, prieš vienerius metus atvykę ir įsikūrę Brooklyne, sausio 2 d. minėjo savo 20 metų vedybų sukaktį.

Dr. K. Cirtautas, profesoriavęs Erlangeno universitete, Vokietijoje, prieš pat Kalėdų šventes atvyko ir įsikūrė Brooklyne.

BALFO SEIME LANKĖSI MĖRAS IMPELLITTERI

Sausio 5 d., penktadienį. BALF seime New Yorker viešbutyje atsilankė New Yorko mėras Impellitteri, be to, seimo atidaryme dalyvavo DP Komisijos atstovas Vinton Ziegler, mons. Swandstrom ir kiti žymūs svečiai.

Naujų metų sutikimai Brooklyne

Šiais metais buvo gausu Naujųjų Metų parengimų.

Tradicinis Moterų Vienybės parengimas praėjo jaukioje nuotaikoje. Moterų Vienybė turi nuolatinių savo draugų, kurie mielai lanko jos parengimus.

Parapijų salėse taip pat buvo gausūs ir nuotaikingi Naujųjų Metų parengimai.

Lietuvių Klubai — Atletų ir Piliečių — sutraukė sau artimus svečius.

Jaunimo sambūrys Šviesa surengė platesnio masto parengiama su gražia programa. Čia pasirodė jau prigijęs ir pamėgtas A. Mrozinsko kvartetas Aitvarai, keletą savo eilėraščių ir kandžių satyrų paskaitė poetas-satyrikas Leonardas Žitkus (Žitkevičius). Artistas Vitalis Žukauskas atliko estradinius dalykėlius, kurie sukėlė publikoje nemaža juoko.

Šiame parengime atsilankė labai daug publikos, kurios žymią dalį sudarė naujakuriai, studentija ir jaunimas.

Jubiliejinis Vienybės koncertas dėmesio centre

FLORENCE KORSAK (dail. Puzino portretas)

Šių metų vasario 4 ddieną (sekmadienį). Webster Hall New Yorke vienas žymiausių ir visų mėgiamiausių parengimų sezone.

Joan Francis

Ilgametė graži tradicija, gausiausiu būrių sueiti į Vienybės rengiamą koncertą, tebėra populiari ir šiandien.

Vienybės koncertai pasidarė visų mėgiami todėl, kad visados čia sudaroma patraukli programa. Koncerto programoje nuolatos dalyvauja žymiausi artistai. Taip pat visados žiūrima, kad programa būtų įvairi.

Šių metų Vienybės koncertas sutampa su laikraščio 65 metų jubiliejum. Todėl šis koncertas ir pasidaro ypatinga šventė visiems spaudą mylintiems žmonėms.

Šiame koncerte bus proga pagerbti ir paženklinti senuosius gimtojo žodžio rėmėjus, kurie čia ilgus metus gyvendami, nenutolo nuo lietuvybės, kurie savo širdyse išlaikė taurų senosios tėvynės meilės jausmą. Jų pagarbai ir įvyks šio koncerto metų iškilmingas aktas.

Algirdas Brazis

Koncerte dalyvauja dainininkė Florence Korsakaitė, operos solistė Joan Francis ir chicagietis baritonas Algirdas Brazis.

Linksmojoj dalyje artistas Vitalis Žukauskas patieks naujausių dainų ir pasakojimų.

Koncertas pradžia 4 val. po pietų. Bilietus į koncertą patartina įsigyti iš anksto.

Lindeno lietuvių visuomenės žiniai

Šiuo pranešame ,kad Lindeno BALF-o skyrius nuo šių metų sausio 13 dienos pradeda dviejų savaičių drabužių ir avalynės rinkimo vajų. Prašomi Lindeno ir apylinkės lietuviai kuodaugiausiai paremti šį vajų. Rūbai ir avalynė renkama karo pabėgėliams Europoje sušelpti. Prašome drabužius į maišus sukišti arba nors surišti ir taip sutvarkius įteikti rinkėjams. Visi geros valios lietuviai kviečiami aukoti ir dalyvauti rinkėjais. Rinkėjai drabužius ir avalynę pristato į rinkimo centrą šiuo adresu: Jonas Liudvinaitis, 14 Paliside Rd., Linden, N. J., telefonas LI 2-7589-J.

Vieša padėka

1950 metų pabaiga man buvo ypatingai maloni. Mane sveikino tiek daug asmenų, iš kurių niekad nedrįsau tikėtis tokios pagarbos tuo pajausdamas sau draugiškus gerus žmones. Ypač, kada jau sulaukiau tokio amžiaus, kai švenčių sveikinimai mane didžiai džiugina. Buvau sveikinamas net iš saulėtos Kalifornijos ,iš Pacifiko pakrantės, Oregono valstybės ir eilės kitų tolimų kraštų, neįvardinant mano senų pažįstamų ir prietelių.

Todėl noriu viešai atsiteisti su visais tais, kurių asmeniškai negalėjau pasveikinti. Linkiu visiems laimingiausių 1951 Naujųjų Metų.

J. G. Sagevich

Aitvarų koncertas jau čia pat

Aitvarų koncertas, kaip žinia, įvyksta sausio 14 dieną (sekmadienį) Schwaben Hall salėje.

Aitvarai šiam koncertui rūpestingai pasiruošę. Jie atliks visą eilę naujų dainų. Aitvarų kvartete dalyvauja V. Bražėnas, B. Svogūnėlis, J. Ališauskas ir K. Skobeika. Aitvarus suorganizavo pianistas Al. Mrozinskas.

Be paties kvarteto koncerte dalyvauja dramos artistas Henrikas Kačinskas ir rašytojas — humoristas Antanas Gustaitis.

A. Jezavito orkestras ne tik gros šokiams, bet ir atliks keletą dainų su kvartetu.

Koncerto pradžia 5 val. Šokių metu įvyks tango konkursas. Geriausi šokėjai gaus dovanų.

Minės Klaipėdos atvadavimo sukaktį

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos 1 skyrius sausio 28 dieną ruošia Klaipėdos atvadavimo sukaktuvių minėjimą. Tą dieną iškilmingas minėjimas įvyks buv. Susivienijimo salėje 195 Grand St., Brooklyn, N. Y. 4 val. po pietų. Programoje: kalbos, vaidinimas, literatinė dalis, šokiai ir kita.

1951 metams naujoji skyriaus valdyba yra ši: Juozas Ginkus — pirm., inž. Juozas Sidzikauskas —vicepirm., Kazys Bačiauskas — sekr., inž. Kazys Krulikas — ižd., Juozas Valaskas — valdybos narys.

BALF seimas New Yorke sausio 5–6 d.

Sausio 5-6 d. New Yorke įvyksta Bendrojo Amerikos Lietuvių Šalpos Fondo penktasis metinis skyrių atstovų suvažiavimas — Seimas, Hotel New Yorker, Eight Ave. ir 34 St., New York, N. Y. Posėdžiai prasideda sausio 5 d. nuo 11 val. ryto.

Sausio 5 d. pasibaigus posėdžiui tame pat viešbutyje 9 val. vak. North Ballroom salėje įvyks BALF 100 skyriaus rengiamieji šokiai, o sausio 6 d. 8 val. vakare toje pat salėje įvyks iškilminga vakarienė, dalyvaujant garbingiems svečiams.

Šeštadienį sausio 6 d., 2 val. pp. ten pat viešbutyje bus rodomos dvi filmos iš tremtinių gyvenimo Voketijoje "Hard Core Case", ir Home for the Homeless," šios filmos įdomios ne tik seniems Amerikos gyventojams, bet ir buvusiems tremtiniams, ypač gyvenusiems Munchene.

Į Seimą ir Seimo pramogas kviečiami ne tik seimo delegatai, bet taip pat svečiai — vietos ir apylinkių lietuviai.

PARDUODAMA maisto krautuvė (grosernė) 800 dol. savaitinės pajamos. 4 kambarių butas. 65 dol. nuomos už butą ir krautuvę. 8 metų nuomos kontraktas. Kaina 6,000 dol. Grynais pinigais reikia mokėti 3,500 dol. Tel.: TW 4-9170.

"AITVARŲ" KVARTETO
KONCERTAS — BALIUS
1951 m. sausio 14 d. (sekmadienį)
SCHWABEN HALL SALĖJE,
474 Knickerbocker Ave., Brooklyn 21, N. Y.
Programoje dalyvauja:
1) "AITVARŲ" KVARTETAS: dainuoja:
V. Bražėnas, B. Svogūnėlis, J. Ališauskas ir K. Skobeika
Vadovauja pianistas A. MROZINSKAS
2) Dramos aktorius H. KAČINSKAS
3) Rašytojas — Humoristas A. GUSTAITIS
3) A. JEZAVITO padidintas orkestras. Šokių metu — tango kontestas. Laimėtojams skiriamos dovanos.
Koncerto pradžia 5 val. p. p.
Bilietai gaunami pas J. Ginkų, 495 Grand St., B'klyn, N. Y.

Vincas Baltrušaitis ilgametis Vienybės skaitytojas prieš kiek laiko miręs paliko nuliudime savo žmoną ir kitus artimuosius.

Vincas Baltrušaitis palaidotas šv. Jono kapinėse.

KARIO 2-ras NUMERIS

Pasirodė Kario 2-ras numeris. Šis Kario numeris didelės apimties ir turiningas straipsniais ir iliustracijoms. Čia randame A. Merkelio, Konsulo J. Budrio, pulk. K. Griniaus straipsnius. Be to patiekiami praeities karo žygių ir partizanų atsiminimai. Karyje nemaža originalių iliustracijų. Kario kaina 50 c.

MIRĖ A. STYRIENĖS SESUO ARGENTINOJE

Tik šiomis dienomis teko patirti, kad praeitų metų rugsėjo 27 d. Buenos Aires, Argentinoje, mirė mūsų skaitytojos Amilijos Styrienės sesuo Elzbieta Martinonienė. Velionė paliko vyrą Antaną ir sūnų Albertą. Mirė po operacijos.

BEDFORD DINER
BAR and GRILL
396-398 Bedford Avenue
Brooklyn, N. Y.

DAvenport 6-0259
RALPH KRUCH
FOTOGRAFAS
65-23 Grand Avenue
Maspeth, N. Y.

Viena gražiausių užeigų Brooklyne ir apylinkėje
WARWICK INN, Inc.
Edward & Aldona Polk, Sav.
BARAS IR RESTORANAS
Įvairiausi gėrimai
LIETUVIŠKA NUOTAIKA
2836 FULTON STREET,
Brooklyn 7, N. Y.
TAylor 7-9852

TOKIOS TOKELĖS

Pereitą rudenį New Yorko horizonte pasirodė mūsų jaunosios kartos būriuotojas, A. Kudirka. Prieš pat karą jis baigė jūrų mokyklą Marselyj, karo metais išgyveno nuotaikingą odisėją, plaukiodamas prancūzų, vokiečių, vėliau Pietų ir Šiaurės Amerikos laivais. Išlipęs iš laivo sakė, kad jam nusibodęs jūreivio gyvenimas, bet tuo dar nebuvo pasakyta, kad jis būtų pasiilgęs sėslaus fabriko darbininko gyvenimo.

Kaip staigiai pasirodė, taip jis ir vėl dingo iš akiračio. Naujų Metų sutikime pas šviesiečiais vėl netikėtai sutinku Kudirką. Ką jis gali papasakoti apie paskutinių mėnesių praleistą laiką? Pirmiausia, jis mėginęs laimę žvejyboj Floridos vandenyse.

Šie vandenys viduržiemio metu pimena Lofotų ar Islandijos silkių žvejojimą, kada iš tolimų ir artimų vietų suplaukia šimtai laivų, tik tuo skirtumu, kad silkių žvejyba šiauriniuose vandenyse yra seniai žinomas verslas, tuo tarpu, kai buriavimas į Floridos pakraščius prasidėjo vos prieš keletą metų.

Kapit. Kudirka pasakoja, kad anksčiau į pietinius vandenis plaukdavo laivai ryklių gaudyti. Ryklių pilve buvo užtinkamas skanus jūrų gyvis, amerikiečių šrimpu vadinama. Žvejai būtų mielai keitę šrimpų žvejybą į ryklių gaudymą, bet ilgi bandymai nedavė lauktų vaisių, kol vieną kartą užėjo naktis ir, traukiant paskutinį tinklą, jis iškilo į paviršių pilnas šios brangios žuvies. Žvejojimo paslaptis buvo atrasta: reikia mesti tinklus sutemus.

Ši žinia elektronų greitumu pasklido po Ameriką. Net iš New Yorko, Bostono ir tolesnių vietų pasileido žvejai į pietinius vandenis. Tai buvo pati naujausia karštligė Amerikoj (išskyrus urano ieškojimą). Tos karštligės paveiktas pasileido į St. Petersburgą ir Kudirka. Senas Amerikos jūrų vilkas (deja, mažai ką bendra ligi šiol turėjęs su žvejyba) nusipirko laivą, nusisamdė tris vyrus, jų tarpe minimą tautietį, ir pasileido į jūrą.

Su igula buvo susitarta dalintis pelną lygiomis dalimis. Rezultatai tokie: per tris savaites Kudirka uždirbęs 23 dolerius, o pats skiperis grįžęs iš jūros pardavė namą žvejybos nuostoliams padengti.

Bet tai dar nereiškia, kad šie nepasisekimai numuštų ūpą tipiškiems progų ieškotojams, pionieriškos dvasios vyrams. Kas nepasisekė pereitais metais ,gali įvykti kitais. Mes juk ne veltui linkėjome laimingesnių metų.

***

Mūsų naujųjų ateivių judėjimą po platųjį Amerikos kontinentą geriausiai galima matyti laikraščių administracijose. Naujųjų skaitytojų adresai keičiami ir keičiami. Laikraščiai tuo kiek nepatenkinti, bet, rimčiau pagalvojus, šitą kilnojimasi ir galimybių tyrinėjimą pirmaisiais buvojimo metais reikia laikyti gajumo, vitališkumo ženklu, primenantį senųjų imigrantų bei pirmųjų pionierių energiją.

Senajame Europos kntinente tautų kraustymasis buvo seniai pasibaigęs, tik ne naujame žemyne, kur pradedant nuo Floridos ir Naujosios Meksikos, ir baigiant Maine, Washingtono valst. bei Aliaskos plotais, nuo New Yorko, Pennsylvanijos išlipimo uostų iki saulėtosios Kalifornijos, yra neaprėpiami plotai nevaržomam žmonių kraustymuisi ir laimės ieškojimui.

Iš pietinių valstybių žmonės, daugiausia spalvotieji, plaukia šiaurės kryptim. Iš šiaurinių ir rytinių valstybių spūsti pajutę, leidžiasi kasdien po kelis tūkstančius amerikiečių į vakarus, pirmoj vietoj į Kaliforniją, kūrdami ten naujas pramones ir naujus miestų plotus.

Tuo Amerika skiriasi nuo senojo perpildyto Europos kontinente, ir čia glūdi Amerikos stiprybė, kaip tvirtina Ameriką ištyrinėjęs švedų politikas dr. Nyblom.

Vai Noris

THE HALF SHELL
P. Janus ir G. Shlakis, Sav.
Įvairiausi gėrimai ir valgiai.
ROUTE 27-A, ISLIP, L. I., N. Y.
Bay Shore 2996.

A. NOVITZKIE
BARAS RESTORANAS SALĖ
Salė pramogoms vestuvėms ir susirinkimams
59-63 56th RD., MASPETH, L. I., N. Y.
Telefonas DA 6-7460

MIČIULIO RŪBŲ KRAUTUVĖJE...

Jūs galite gauti paltų ir siūtų žemesnėmis kainomis, negu bet kurioje New Yorko krautuvėje.

Bet, svarbiausia, jūs čia turite tą patį, šimto procentų vilnos ir pirmos rūšies darbo drabužių pasirinkimą. Nueikite persitikrinti!

E. P. MITCHELL CO.
Manufactures of
FINE CLOTHES FOR MAN
1245 BROADWAY BROOKLYN 21, N. Y.
GL 5-2246

(Green Ave. kampas, pirmame aukšte, vienas blokas nuo Gates Ave. stoties, važiuojant Broadway BMT Linija).